

დაჯილდოება

საქართველოს პრეზიდენტის ბანაკარგობა

2003 წლის 2 ივლისი ქ. თბილისი
ჩემალ ქარაშიძის ღირსების ორდენით დაჯილდოების შესახებ

მოსახლეობის სამედიცინო მომსახურებაში, სამედიცინო დაწესებულებების უახლესი აპარატურით აღჭურვაში შეტანილი პირადი დიდი წვლილისათვის, ჯანდაცვის სისტემის რეორიენტირების პროცესში აქტიური მონაწილეობისა და მაღალი პროფესიონალიზმისათვის მედიცინის მეცნიერებათა კანდიდატი ჯემალ ქარაშიძე დაჯილდოვდეს ღირსების ორდენით.

იდაზარ შავარდნაძე.

თვალსაზიარი

როცა მამაკაცი პოლიტიკოსები პარლამენტში სულ გაცხოველდნენ!

(ამრეწილი გვირგვინი)

სხვათა შორის, როგორც კელის წარწერები გვამცნობს, ამ კვირაში გაჩნდა „მარას“ საწინააღმდეგო მოძრაობა, ასე ვთქვათ, „ანტიკამარა“. მაგალითად, ვერაძე კელეები აჭრულა წითელი საღებავით: „მარა“ „რუსთაველი-2-ის“ დემოგოგია, „რუსთაველი 2“ ევანია-საკანშილის მონაა, „რუსთაველი 2“ ერის მტერია“ და ა. შ. რაგომაც პირითადა იერიში ამ გელარსზე მიგანილი. მაგრამ „მარა“ „ანტიკამარა“ მიერ თბილისის შენობების წაბილწვასაც გაუძღვებდა კაცი, რომ არა ბატონ სოროსისვე აღიარება – მე საქართველოს ახალგაზრდა პოლიტიკოსებს ვუჭერ მხარს (ცალკეობით კი არა, ბითუმად – მიუღო ვაჭურსო). რა თანხობრივი, ანუ დოქტორული ინექციაა ეს მხარდაჭერა, რომელსაც მისკერ სოროსი უწევს „ახალგაზრდა“ ლიდერებს, რომელთა უმრავლესობა დასავლური განთავსებით არის და რომლებიც მართლა მრუნიან თაღის ქვეყანაზე, ჯერ გაურკვეველია. მაგრამ სოლიდური რომ არის, კოჭებში ეცობა – ჩვენი ოპოზიცია ისეა გაქმნულ-გაბავებული, არაფერს ინდობს, განსაკუთრებით პრეზიდენტს, რომელიც მათი დამფინანსებლის შეფასებით – „დაბერდა, გადაიწვა და მოლიანად დაიხარჯა“.

გასული კვირა სწორედ რადიკალთა მიერ ქვეყნის მასშტაბით ჩაფიქრებული დესტაბილიზაციით იყო მომხიბვლელი, რომელსაც, ალბათ, ის პრობლემები უნდა გადაეჭრა, რომლებიც, სოროსულად თუ ვიგყვი, „იმდენად ბევრი დაგროვდა, რომ მათ პრეზიდენტი ვეღარ უმკვლავდება“. ნაციონალური დესტაბილიზაციის 20 რაიონში გეგმავდნენ, მაგრამ მაინცდამაინც დიდი მღელვარება და მასების რევოლუციური გამოვლენები ვერ ააგორეს: „პურის გაძვირებასთან დაკავშირებით“ ქვეყნის „საპროტესტო პარალიზება“ (მიტინგები, გზების გადაკეცვა) ჩაფიქრებული მასშტაბით ვერ მოაზრეს. ალბათ, იმიტომ, რომ მათ, სიტყვით, ემთხვევა – „მასები“ თვით მათ არ მისეოდნენ ხელისუფლების ნაცვლად და წინდაწინვე დაიმდევს თავი – ჩვენი რომ სამანქანო და სარკინიგზო მაგისტრალზე გადავკეცავთ, თუ ექსცეპტები მოხდება, პასუხისმგებლობა საქართველოს პრეზიდენტს დაეკისრება. თანაც, არა მხოლოდ პასუხისმგებლობა დაეკისრება, არამედ „თუ ექსცეპტები დაიწყებს, გადაყვება მასო“. ჯერჯერობით ხელისუფლება ადგილზეა.

გასული კვირის ღირსშესანიშნავი მოვლენა ისიც იყო, რომ გამოიკვეთა ამა თუ იმ უწყების დაფინანსების სრულიად ახალი მეთოდი. მისი ავტორობა თავდაცვის მინისტრს

დავით თევზაძეს ეკუთვნის: უხელფასობით შეჭირვებული თავისი უწყების გადასარჩენად, ძველი კარბისტი გენერალი ფინანსთა სამინისტროში მიჭრა და, როგორც იცხვინ, მუშგით წამოიღო ხელფასები, რომელიც მანამდე ხევეწამულად იყო გამოტანა მთელმა არმიამ.

კარგი მაგალითი (ისევე, როგორც ყველა) გადამდებია და დღეიდან ფინანსთა სამინისტროში მიჭრა-მიხტომები რეალურად არის მოსალოდნელი. წესით, ახლა ალექსანდრე კარბოშიამ უნდა გადადოს თავი – მასწავლებლებს ხომ ქრონიკულად არ ეძლევათ ხელფასი. ოღონდ ერთი კია, ბატონი ალექო შავი ქაბრის მფლობელი და გერმინატორი არ არის და შეიძლება ფინანსთა სამინისტროს კარბის მანბარი ვერ აუყვინოს. მაგრამ აი, ერთი ბოთლი ბენზინი რომ წაიღოს და თავის დაწვის დამაჯერებელი იმიტაციისთვის ორიოდე ჭიჭი დაიწკაპწკაპოს, ალბათ, საქმე ასანთის გაკვრამდე არ მივა... იმ სამინისტროში მართლა მონსტრები ხომ არ სხედან.

ამასობაში ინტელიგენციის ერთმა ჯგუფმა ქალბატონ ნინო ბურჯანაძეს „სადაი პოლიტიკური ძალების გაერთიანება“, სხვაგვარად რომ ვთქვათ, ოპოზიციის ლიდერობა სთხოვა. ერთობ ხატოვანად გაახმოვანა ეს ქალბატონმა ნატაშა ჩხიკვაძემ, ბატონ რამაზ ჩხიკვაძის მეუღლემ: „მამაკაცი პოლიტიკოსები პარლამენტის წინააღმდეგ სულ გაცხოველდნენ, ამიტომ მიმანია, რომ ასპარეზი ქალებს უნდა დაეთმო. ნინო ბურჯანაძე ამ მისის შესანიშნავად შეასრულესო“. ქალბატონმა ნინომ მათ პირობა მისცა, ყველაფერს გვაკეთებ ქვეყანაში არჩევნების ნორმალურად ჩატარებისთვის, ოპოზიციის გაერთიანების საკითხზე კი გაცილებით უფრო სერიოზულად ვიფიქრებო.

როგორც ვხედავთ, პარლამენტის თავმჯდომარე მზად არის, იგვიერთოს ლიდერის მძიმე გვირგვინი. ახლა ყველაფერი იმაზე უკიდურესად, თვით ოპოზიციის, ანუ ამ ცხრათაიანი პიდრას ერთმანეთთან ნიადაგ მოკინკლავი ლიდერები თუ არიან მზად, თავიანთი მხედრობა ნინო ბურჯანაძის დროში ქვეშ დაიხარშონ... გასული კვირა დაავიწროვდა ამერიკის შეერთებული შტატების პრეზიდენტის სპეციალური დელეგაციის, აშშ ყოფილი სახელმწიფო მდივნის ჯეიმს ბეიკერის ორდღიანი ვიზიტის თბილისში, რამაც, საეარაუდოდ, მოაგვარა ხელისუფლებისა და ოპოზიციის გაჭიანურებული დავა მომავალ საპარლამენტო არჩევნებთან დაკავშირებით. მაგრამ ამის თაობაზე მასალა აკი დღევანდელ ნომერში გვაქვს...

პორის კუბალაძე.

კორუფცია

საწვავის „პროგრესულ“ ფასებს ფარული ვიდეოგადაღება ადგენს

(ამრეწილი გვირგვინი)

მოგ-მოგები მაინც ცდილობენ, ხშირად საკმაო წარმატებითაც, სახელმწიფოსა და მომხმარებელთა მოტყუებას.

საგანგებო ლეგიონის სპეციალურ დაგეგმვათა სამმართველოში მიღებული ოპერატიული ინფორმაციით, შპს „პროგრესი“ თბილისში ჰავაგაპის პროსექტზე მდებარე ავტოგასამართი სადგურიდან ნავთობპროდუქტებს (ბენზინს, დიზელის საწვავს) უფრო ძვირად ჰყიდის, ვიდრე პირველად საბუღალტრო დოკუმენტებში აისახება. ეს კი, თავისთავად, იმას ნიშნავს, რომ „პროგრესი“ ხელოვნურად ამცირებს დასაბეგრო მთლიან ბრუნვას, რათა შემდეგ ნაკლები გადასახადი გადასახდოს და, შესაბამისად, სახელმწიფოს ხარჯზე გამდიდრდეს.

გამაფხულის დამდევს საგანგებო ლეგიონისა და შემდგომ ვაკე-საბურთალოს რაიონული სასამართლოს დადგენილებების საფუძველზე შემოიღწეულ ავტოგასამართი სადგურში, სარეალიზაციო ფასების დადგენის მიზნით, დაიწყო ფარული ვიდეოგადაღება, რომელიც ერთ თვეს გაგრძელდა. დაკვირვების დასრულებიდან ორიოდე კვირის შემდეგ, ამავე ვაკე-საბურთალოს რაიონული სასამართლოს დადგენილებების საფუძველზე, საოლქო საგადასახადო ინსპექციის კონტროლის განყოფილებამ შპს „პროგრესი“ შეამოწმა ნავთობპროდუქტების შექმნის, შენახვისა და რეალიზაციის შედეგად სახელმწიფო ბიუჯეტისათვის გადახდილი თანხების კანონიერება. სარეალიზაციო ფასების ფარული ვიდეოგადაღებით მოპოვებული მასალებითა და შპს „პროგრესი“ ჩატარებული შემოწმებით გამოვლინდა მთელი რიგი კანონდარღვევები. კერძოდ, საზოგადოების ორ ავტოგასამართი სადგურზე, რომელთაგან ერთი, როგორც უკვე აღვნიშნეთ, ჰავაგაპის პროსექტზე მდებარეობს, ხოლო მეორე – მტკვრის მარჯვენა სანაპიროსა და მეგობრობის პროსექტის შესაყარზე, გამოვლინდა 9749 ლიტრი ნავთობპროდუქტების (ბენზინისა და დიზელის საწვავის) დანაკლისი და მედემტობაც. პირველ შემთხვევაში დანაკლისის ღირებულებამ შეადგინა 10691 ლარი, მეორეში კი მედემტობამ – 10051 ლარი.

მედემტ სასაქონლო მაგარიალურ ფასეულობათა (ამ შემთხვევაში ნავთობპროდუქტების) ღირებულებამ შეადგინა 8376 ლარი, ხოლო დანაკლისმა – 10691 ლარი.

გარდა ამისა, საგანგებო ლეგიონის მასალებში აღნიშნულია, რომ 2003 წლის 1 იანვრიდან 1 აპრილამდე პერიოდში შპს „პროგრესი“ მიიღო 25490 ლიტრი დიზელის საწვავი და 306540 ლიტრი ბენზინი, რომელთა ღირებულება, შესაბამისად, 19289 და 270870 ლარია. უნდა აღინიშნოს, რომ ამ მონაცემთა საგადასახადო ინსპექციაში შპს „პროგრესის“ მიერ წარდგენილ დღგ-ის დეკლარაციებთან შედარებისას სხვაობა არ გამოვლინდა. ფარული ვიდეოგადაღებით დადგინდა, რომ შპს „პროგრესის“ ჰავაგაპის გამომრე მდებარე ავტოგასამართი სადგურში მთლიანად გაიყიდა 95088 ლარის ნავთობპროდუქტები, ხოლო საზოგადოების წარმოდგენილი ცნობის შესაბამისად რეალიზებული ბენზინისა და დიზელის საწვავის ღირებულებამ 84278 ლარი შეადგინა. ამავე დროს გაყიდული საწვავის ოდენობის მაჩვენებლები ლეგიონისა და საზოგადოების მონაცემებით ერთი და იგივეა, მაშასადამე, განსხვავება მხოლოდ საბუღალტრო დოკუმენტაციაში მითითებულსა და რეალურ გასაყიდვს შორისაა.

აქედან გამომდინარე, სხვაობამ შპს პროგრესის „სასარგებლოდ“ 10810 ლარი შეადგინა, რის შედეგად საზოგადოებას, საგადასახადო კოდექსის შესაბამისად, მთლიანად დაკრეცხა 2306 ლარი. ყოველივე მემოტირებული გარდა, მიმდინარე წლის პირველ კვარტალში შპს „პროგრესის“ მიერ საგადასახადო ინსპექციაში წარდგენილი ეკონომიკურ საქმიანობაზე გადასახადის დეკლარაციაში დასაბეგრო შემოსავალი და გადასახადი მითითებული არ არის. ამასთან, 9008 ლარით შემცირებული საგადასახადო ფონდის გადასახადის გაანგარიშება. აქედან გამომდინარე, საზოგადოებას ბიუჯეტის სასარგებლოდ 11582 ლარის გადახდა დაეკისრა.

ამრიგად, შპს „პროგრესის“ დირექტორმა ნუგზარ მამუკაძემ საწვავის სარეალიზაციო ფასების შემცირების შედეგად თავი აარიდა დიდი ოდენობით გადასახადის გადახდას, რის შედეგად მის მოქმედებაში არის სისხლის სამართლის კოდექსის 218-ე მუხლის პირველი ნაწილით გათვალისწინებული დანაშაულის ნიშნები. ამასთან დაკავშირებით, საგანგებო ლეგიონში მის მიმართ აღიძრა სისხლის სამართლის საქმე.

დავით მარიუზილი, საქინფორმის კორ.

კადრები

საქართველოს პრეზიდენტის განკარგულებით, ბაღდათის რაიონის გამგებლად დაინიშნა გრიგოლ მანიგაძე ბაღდათის რაიონის საკრებულოს უფლებამოსილების ვადით.
ე. შავარდნაძე.

კვირა

რუბრიკის უკვანძო

– რთი იყო მნიშვნელოვანი გასული კვირა ქვეყნისთვის და თქვენთვის პირადად? – „კვირის“ ტრადიციულ შეკითხვას უპასუხებს საქართველოს სახელმწიფო ფილარმონიის მთავარი ქორეოგრაფი, ნაციონალური ბალეტის თეატრ „მეცხის“ დირექტორი და სამხატვრო ხელმძღვანელი, დორსების ორდენოსანი ბელრდო ფონსიშვილი.

ქვეყნისთვის

– პირადად მე დიდ მნიშვნელობას ვანიჭებ ჯეიმს ბეიკერის სტუმრობას ჩვენს ქვეყანაში, უფრო მუსკად, ჩვენი ქვეყნის პრეზიდენტთან ელვარდ შევარდნიანთან. ის ურთიერთობა, რომელიც ამ ორ პიროვნებას შორის წლების მანძილზე ჩამოყალიბდა, უმნიშვნელო არ უნდა იყოს ჩვენი ქვეყნისთვის.

ჩემთვის პირადად

– ოთხშაბათს 2 წლის მანძილზე აწარმოებდა ჩემთან მოლაპარაკებას ჩრდილოეთ ოსეთის კულტურის სამინისტრო და აი, გასული კვირის მიხედვით ჩრდილოეთ ოსეთის მნიშვნელოვანი საკითხზე, – მათი თხოვნით მე სამხატვრო ხელმძღვანელის სტატუსით სათავეში ჩავედგე ჩრდილოეთ ოსეთის ხალხური ცეკვის სახელმწიფო აკადემიურ ანსამბლ „ალანას“. ეს მსოფლიოში ცნობილი და სახალხლო ქვეყნის კულტურის ოსი ხალხის სიამაყეა. მუშაობას ავტოგონად ბოლოს შევედგები.

არჩევნები

პრობლემათა გადაჭრის მიზნით

ყვარულში უახლოეს ხანში გაიხსნება რაიონის მაჟორიტარი დეპუტატობის კანდიდატის ნანა პაკარკაციშვილის საარჩევნო შტაბი.

რაიონის პრობლემების გადაჭრის მიზნით, გუშინ ყვარულში ჩასულ ნანა პაკარკაციშვილს სახელისუფლებო ბლოკმა „ახალი საქართველოსთვის“ და „ახალი მემარჯვენეების“ რაიონულმა ორგანიზაციამ საარჩევნო კამპანიაში მხარდაჭერა აღუთქვეს.

ნანა პაკარკაციშვილის მხარდამჭერმა საინიციატივო ჯგუფმა სკუმარს ყვარლის რაიონის პრობლემები გააყენა. ყვარულში მას პრობლემების საფუძვლიანად გადაჭრის მიზნით ხშირად სტუმრობა ურჩიეს.

თავის მხრივ ნანა პაკარკაციშვილმა მადლობა გადაუხადა საზოგადოების სხვადასხვა ფენის, განათლებისა და კულტურის წარმომადგენლებს გულთბილი მიღებისთვის და კიდევ ერთხელ განაცხადა, რომ პარლამენტ-

ში მოხვედრა არც იმუნიტეტის მოსაპოვებლად სჭირდება და არც კერძო ინტერესების გამო.

– მინდა, ვიყო თქვენს გვერდით და გემსახუროთ, შევძლო აქაური პრობლემების მოგვარება არაა წინასაარჩევნო ერთჯერადი საჩვენებელი დახმარებებით, არამედ ისე, რომ უახლოეს ხანში ხალხს თავისი პრობლემები შესძლოს უკეთესი მომავლის შექმნა, რასაც ხელი საკანონმდებლო ბაზის შექმნა უნდა შეუწყოს, – აღნიშნა მან შეხვედრის დასასრულს.

სახელისუფლებო ბლოკის მაჟორიტარი დეპუტატობის კანდიდატმა დავით ლაფაჩიშვილმა გუშინ კიდევ ერთხელ დაადასტურა, რომ ოფიციალურად ხსნის თავის კანდიდატურას.

„ინტერ-პრესი“.

ვიზიტი

გამრეხილი გარემოება

„რომბრის პარლამენტის არჩევნების ყველა მონაწილე შეთანხმდა, მხარი დაუჭიროს და ხელი შეუწყოს ქვემოთ ჩამოთვლილ დონის მიხედვით, მომავალი არჩევნების თავისუფლად, სამართლიანად და ეუთოს სტანდარტების მიხედვით ჩასატარებლად. ამერიკის შეერთებული შტატების მონიტორინგს გაუწევს არჩევნების გამართვის სქემას და გააკეთებს საჯარო განცხადებებს.

ამერიკის შეერთებული შტატების მოუწოდებს საქართველოს საზოგადოების ყველა ჯგუფს საჯაროდ გაავრცელოს არჩევნების აღნიშნული სქემა და შეაფასოს მისი შესრულება. მომავალი პარლამენტის არჩევნების პროცესის ყველა მონაწილე თანხმდება, რომ არჩევნების ძირითადი მიზანია მომავალ თაობებს გადასცეს ღია, ეკონომიკურად უზრუნველყოფილი, დემოკრატიული და დამოუკიდებელი საქართველო.

ამის დასტურად, არჩევნების პროცესის ყველა მონაწილე თანხმდება, რომ ისინი არ დაიწყებენ თავიანთი პოლიტიკური ოპონენტების დევნას არჩევნების შემდეგ.

1. საქართველოს პარლამენტი მიიღებს და მთავრობა განახორციელებს გაერთიანებული არჩევნების კოდექსს 2 აგვისტომდე.

2. 1 აგვისტომდე მხარეები შეთანხმდებიან ყველა დონეზე საარჩევნო კომისიის შემადგენლობაზე.

3. ყველა პოლიტიკური მოღვაწე თავს შეიკავებს ძალადობის, მისკენ მოწოდების, შეჭარბისა და დანებისაგან, საარჩევნო კამპანიის, არჩევნების მიმდინარეობისა და არჩევნების შემდგომ პერიოდში.

4. მთავრობა შეიმუშავებს მუსტ და მაქსიმალურად საჯარო სამომხრეველთა ელექტრონულ სარეგისტრაციო სისტემას, რომელიც 1 სექტემბრამდე განთავსდება საარჩევნო უბნებსა და ინტერნეტში შესაბამის გვერდზე.

5. მთავრობა და ყველა პოლიტიკური მოღვაწე თანხმდებიან თბილისისა და მისი გარეუბნების საარჩევნო კომისიების მომზადების პროგრამებთან. მომზადების პროგრამა დაიწყება დაუყოვნებლივ და დასრულდება 15 სექტემბრისათვის.

6. მთავრობა განაჩინებს იძლევა, რომ ყველა კანდიდატი პრესასა და ტელევიზიაში (სახელმწიფო მედი-

და, მეორე დოკუმენტი: „ამერიკის შეერთებული შტატების თვალსაზრისით, ქვემოთ მოყვანილი საარჩევნო კომისიის დაკომპლექტების ფორმულა შეესაბამება იმ ფორმულას, რომელსაც საქართველოს მთავრობა და ოპოზიციური პარტიები განიხილავდნენ საარჩევნო კომისიის დაკომპლექტებისთან დაკავშირებული უთანხმოების გადასაჭრელად და ეს

თქვა ამ პრინციპების პრაქტიკული და სრულფასოვანი შესრულებისათვის. მიზანია, რომ სწორედ ამგვარი შეთანხმების მიუღწევლობა შექმნიდა საქართველოში იმ ბარიერს, რომელიც ხელს შეუშლიდა ქვეყანაში დემოკრატიული არჩევნების გამართვას. ამჟამად მიღწეული შეთანხმება და მიღებული ფორმულა კი არის სწორედ ის სამართლიანი დოკუმენტი,

აქტიურ მონაწილეობას მიიღებს ჩვენს ქვეყანაში ამერიკის შეერთებული შტატების საგანგებო და სრულუფლებიანი ელჩი რიჩარდ მაისი.

— როგორც ელჩად შევარდნაძის ერთ-ერთმა მეგობარმა და კოლეგამ, ძალიან კარგად ვიცი, თუ როგორ განიცდის საქართველოს პრემიერმა, რომ ჯერ კიდევ გადაუჭრელია აფხაზეთის კონფლიქტი, რაოდენ სისხლხორცულად არის იგი დაინტერესებული ამ პრობლემის დროული მოგვარებით, — განაცხადა ჯეიმს ბეიკერმა.

რაც შეეხება ერთ-ერთი ქურნალის შეკითხვას, თითქოსდა ჯეიმს ბეიკერის საქართველოში ვიზიტი ოფიციალური ვაშინგტონის საქართველოს პრემიერისადმი პოზიციის შეცვლას უკავშირდება, ხოლო ეს ცვლილება თითქოსდა ქვეყნის მეთაურის გადადგომის მოთხოვნაში გადაიმხრება, ყოფილმა სახელმწიფო მდივანმა განაცხადა, რომ ეს ინფორმაცია სიმართლეს აბსოლუტურად არ შეესაბამება.

— ელჩად შევარდნაძე ამერიკის ერთ-ერთი ერთგული მეგობარია, მისი სახელი უკავშირდება მსოფლიოში ცივი ომის დასრულების ხანას, ბერლინის კედლის დანგრევას. ნამდვილად არ ჩამოვსულვარ საქართველოში იმისათვის, რომ ვინმეს, მით უფრო საქართველოს პრემიერს მითითებანი მივცე. ამერიკის შეერთებული შტატებში საქართველოს პრემიერის გადადგომის თემატიკა არასოდეს განხილულა, — განაცხადა ჯეიმს ბეიკერმა და დასძინა, რომ ამერიკა მხარს უჭერს საქართველოს განვითარების იმ ძირითად კურსს, რომელიც ქვეყანამ დამოუკიდებლობის მოპოვების შემდეგ აირჩია და რომელიც საქართველოს პრემიერის სახელს უკავშირდება.

ნიუ ბაზრიაში, საქინფორმის კორესპონდენტი.

ამერიკის შეერთებული შტატების ძალისხმევით საქართველოს ხელისუფლებასა და ოპოზიციას შორის პოლიტიკური შეთანხმება შედგა

ის ჩათვლით) თანხმდებიან იქნება და შევებული. აღნიშნული წესი ძალაში შედის მიღებისთანავე.

7. მთავრობა 15 სექტემბრამდე გამოცემს დებულებებს, რომლებიც უზრუნველყოფს არჩევნების ეტაპური შედეგების დროულად გამოქვეყნებას ყველა დონეზე.

8. მთავრობა მხარს დაუჭერს და ხელს შეუწყობს, რომ ამომრჩეველთა ხმების რაოდენობა დაითვალოს და მოუკიდებელმა მეთვალყურეებმა. დებულება საერთო საარჩევნო კოდექსში უნდა შევიდეს 1 აგვისტომდე. მთავრობამ უნდა შეიმუშაოს მეთვალყურეების დათვლის საჯაროობისა და სიმუსტის უზრუნველყოფის ყველა რეგონში.

9. მთავრობა მიესალმება და მხარს დაუჭერს არჩევნებში დამოუკიდებელი მეთვალყურეების მონაწილეობას.

10. ყველა პოლიტიკური მოღვაწე და ძალა დაიცავს საქართველოს კანონებსა და საქართველოს კონსტიტუციას.“

არის სამართლიანი და დაბალანსებული ფორმულა.

ეს ფორმულა უნდა შეესაბამებოდეს შემდეგ სქემას:

თითოეული კომისიის 5 წევრი, რომელიც დასახელდება მთავრობის მიერ,

9 წევრი, რომელიც დასახელდება ოპოზიციის მიერ,

1 თავმჯდომარე, რომელიც არის ყველას მიერ პატივცემული ქართული საზოგადოების წარმომადგენელი და არ არის პოლიტიკურად აქტიური. აღნიშნული პიროვნება ინიშნება ეუთოს მიერ.

გადაწყვეტილება დამტკიცებული იქნება ხმების ორი მესამედით.

ჯეიმს ბეიკერის განცხადებით, ამერიკის შეერთებული შტატები დიდად არის დაინტერესებული, რომ საქართველოში მომავალი პარლამენტის არჩევნები ეუთოს ყველა სტანდარტის დაცვით ჩატარდეს.

— საქართველოს პრემიერმა ელჩად შევარდნაძემ მზადყოფნა გამო-

თქვა ამ პრინციპების პრაქტიკული და სრულფასოვანი შესრულებისათვის. მიზანია, რომ სწორედ ამგვარი შეთანხმების მიუღწევლობა შექმნიდა საქართველოში იმ ბარიერს, რომელიც ხელს შეუშლიდა ქვეყანაში დემოკრატიული არჩევნების გამართვას. ამჟამად მიღწეული შეთანხმება და მიღებული ფორმულა კი არის სწორედ ის სამართლიანი დოკუმენტი,

აქტიურ მონაწილეობას მიიღებს ჩვენს ქვეყანაში ამერიკის შეერთებული შტატების საგანგებო და სრულუფლებიანი ელჩი რიჩარდ მაისი.

— როგორც ელჩად შევარდნაძის ერთ-ერთმა მეგობარმა და კოლეგამ, ძალიან კარგად ვიცი, თუ როგორ განიცდის საქართველოს პრემიერმა, რომ ჯერ კიდევ გადაუჭრელია აფხაზეთის კონფლიქტი, რაოდენ სისხლხორცულად არის იგი დაინტერესებული ამ პრობლემის დროული მოგვარებით, — განაცხადა ჯეიმს ბეიკერმა.

რაც შეეხება ერთ-ერთი ქურნალის შეკითხვას, თითქოსდა ჯეიმს ბეიკერის საქართველოში ვიზიტი ოფიციალური ვაშინგტონის საქართველოს პრემიერისადმი პოზიციის შეცვლას უკავშირდება, ხოლო ეს ცვლილება თითქოსდა ქვეყნის მეთაურის გადადგომის მოთხოვნაში გადაიმხრება, ყოფილმა სახელმწიფო მდივანმა განაცხადა, რომ ეს ინფორმაცია სიმართლეს აბსოლუტურად არ შეესაბამება.

ნიუ ბაზრიაში, საქინფორმის კორესპონდენტი.

რას ფიქრობს თაობა?

წაიკითხეთ, არ ინანებთ!

ამბროს პირადად არ ვიცნობ. მხოლოდ ის ვიცი, რასაც წერილის მინაწერი გვამცნობს: ნინო ნადიბაიძე, თბილისის მერ-სააგრო სკოლის მე-10 კლასის მოსწავლე. სამშობლო და თაობა — აი, ის თემა, რომელიც იშლება მეტიხველის წინაშე, ქვეყნის ბედისადმი დამოკიდებულება, პოზიცია, ტკივილი, უფროს-უმცრო-

სის მოვალეობა და გულწრფელობა, სულს რომ გიმქროლებს.

ეს არის დიდი ფიქრი, რომელიც მომარდის სულში მომწიფდა, მერე იქაც ვერ დაეცა და აღუდებულ რაქსავით ამ სტატიამში გადმოსკდა...

ფიქრები, შეილება ჩვენითვის, უფროსებისთვის, სადაც, გმებზე ჩამწვდარი იმ გულის სიმის აღდგენა უნდათ, სამშობლოს სიყვარული და მოვალეობა რომ ჰქვია... ფიქრობ, მოსწავლის მიერ წერილში დასმულ პრობლემას გულგრილად არ შესვდავით. ლია ჭილაძე.

... საშინლად ცხელია, იწვის ქა-

ლაქი. ტელევიზორში რაღაც უამრობაზე ლაპარაკობენ. „ქერათმიანი ქალი უფრო მიმბიდველია თუ შავთმიანი?“ რა სისულულეა, ნუთუ მეტი სალაპარაკო არ აქვს ამ ხალხს? რა დროს ქერა თმაზე ლაპარაკია? მაგრამ, ვისთვის — როგორ! შეიძლება ეს ვინმეს ართობს, შეიძლება კი არა, ნამდვილად ართობს, მაგრამ მე მათ რიცხვს არ ვეკუთვნი. უამრობაა ეს ყველაფერი. მარტო ქერა თმა არა, ეს ყველაფერი, ეს ცხოვრება, ეს ქვეყანაც უამრობაა...

დღეს ქუჩაში ვსეირნობდი. დავინახე ერთი ბიჭი, რაღაცაზე ნერვებშიშლილი იყო და იცით, რა თქვა? „ეს ცხოვრებაა? ამ ქვეყნის დედა...“ გვერდით იმ დროს ვილაყუსო, ღარბაისელი, თეთრწვერა ბაბუა ედგა. ალბათ, გაიგო ბიჭის ეს სიტყვები და იცით, რა ფანტასტიკური რამე უპასუხა:

— კარგი რა, შეილო, ქვეყნისგან რა გინდა, ქვეყანა ცოლოა, არ შეუძლია ამდენი ქვეყანას, შენ მაინც ნუ აყენებ შეურაცხყოფას, არ გეცოდება? საქართველოსგან რა გინდა? ნუთუ არ გებრალბება? დაბისოში, შეილო, ქვეყანა, საქართველო, შენი მამულია, შეიბრალდე, ასე სასტიკი ნუ იქნები. არ ვიცი, მუსკად რა მახსოვს, ვინ თქვა, ამერიკა, დიდი ქვეყანა რომ არის, ბაბუ, იმის რომელიც პრემიერმა თქვა: „ნუ ფიქრობ იმაზე, რას მოგცემს სამ-

ქვეყანა, მამაბაბი...

შობლო, იფიქრე იმაზე, თუ რას მისცემ შენ მას... კიდევ ერთხელ გეუბნები, ბაბუ! არ მახსოვს, ვინ იყო, მაგრამ ბრძენი კაცი იყო ამის მთქმელი. და-იხსომე მისი სიტყვები, შეილო, ნუ ელოდები ქვეყნისგან რამეს, სანამ შენ არ მისცემ მას...

— ეეე, შენ ბაბუ, ახლა, ნუ გამიხურე, რასაც მინდა იმას ვამბობ. ყველა თუ ასე ყოველ სიტყვაზე გამოშვებია, ეგ რა გამოვა? 18 წლის ბიჭს სიგარეტის ფული არ გქონდავს, ეს ქვეყანაა?

— შეილო, მერე მაგ დასაწვავი პაპიროსის გამო ღანძლავ ამ ქვეყანას? ნუთუ არ გეცოდება?

— მეცოდება არა, ის! თვითონ ვეცოდები?

— ეე, ბაბუ, ბაბუ, შეაყარე კედელს ცერცვი! საოცარი შთაბეჭდილება დატოვა ჩემზე ამ კაცმა და მისმა სიტყვებ-

შეაძლებინა არსებობა, რამაც აქამდე გააძლიერა. ჩვენ კი ურცხვად ვლანძვავთ, ვაგინებთ ქვეყანას. ვინ იცის, როგორ სტკივა, როგორ განიცდის და დარდობს ჩვენგან ამ უპატივცემულობას. განა რა დაამზავა მამულმა ასეთი ჩემი ჩვენი ვიქვით: — „კაცი ერთხელ იბადებოდა და ისიც — საქართველოში?“ ღმერთო რა საშინლდობაა, მრცხენია ყველას გამო და ბოდიშს ვის მივთელი ერის გასაგონად. აქამდე ამა-

მა, რა მადლიანი საუბარი სცოდნია. პირველი სურვილი, რაც გამიჩნდა იმ მომენტში იყო, მივგარდნოდი იმ ბიჭს და ერთადერთი სიტყვა მეთქვა: „უსინდისო!“ მაგრამ რაღაცამ დამაკავა და მივხვდი, რომ მე ამ ბიჭზე უკეთესი არ ვიყავი არაფრით. მაშინ გავაყენებე, რომ იგივე ფრაზა — „ამ ქვეყანას რა ვუთხარი“ — მეც არაერთხელ მითქვამს. მაშინ გავაყენებე, რომ ქვეყანა ცოლოა, რომ

მე რატომ არ მიფიქრია? ნუთუ მაინცდამაინც იმ მოხუცი ბაბუს სიტყვები უნდა მომეხმინა, რომ გამეამრებინა ჩემი, ჩვენი სულის სიბინძურე? ღმერთო, როგორ გავიმეგეთ საქართველო საამისოდ. მამაბაბი... წმინდა ალბათ, ქვეყანა გირის. ცოლოა, მეგობარებო... — გებრალბები? — შენ, შენ ვინ ხარ? — „ქვეყანა“ ვარ, ნინო, „ქვეყანა“.

— შეუძლებელია. არ მჯერა. მე-შინია.

— ნუ გეშინია, მე რა უნდა გავინო, შენ ხომ ჩემი შეილი ხარ.

— კი მაგრამ, მე რომ ასე სასტიკად მოგექმეცი, მე რომ გული გატკინე?

— მართალი ხარ, თქვენ ყველანი გულს ძალიან მტკენთ, სასტიკად მეპყრობით, ამას არ ვინმასხურებ. მეტი რა გავაკეთო, ამხელა ისტორია შევინარჩუნეთ, თან რა ისტორია, დიდებული, ბრწყინვალე ანბანი, ამ ანბანზე შექმნილი ლიტერატურა, რელიგია, და თქვენ კიდევ ჩემგან სიგარეტის ფულს — 1 ლარს ითხოვთ, ეე, ჩემო ნინო, მე არ შემიძლია, სიგარეტის გამო მაინც ნუ მაფურთხებთ, ცოლო ვარ, ცოლო.

— ბოდიში, ბოდიში, მამაბაბი! — პატივი მეცი, გოსო, გხვეწები და, ბოდიში, თუ შენ, ჩემთან, საქართველოში ბევრი რამ გაკლია, გულწრფელად ვწუხვარ. მე ყველასთვის მიპატივია, რადგან თქვენ ყველანი ჩემი შეილები ხართ. დედა შეილს ყოველთვის პატიობს.

ის გაქრა. ალბათ, გული დაუმშვიდდა. გული მეც ნამდვილად დამიმშვიდდა და დაგწყნარდი. რა ბედნიერებაა, ქვეყანამ მამაბაბი, საქართველომ მამაბაბი.

ალბათ, ბევრი დამაკლდებოდა, იმ მოხუცი ბაბუს მადლიანი ლაპარაკისთვის ყური რომ არ მომეკრა, მისი საუბარი რომ არ მომეხმინა, ალბათ, ახლაც ურცხვად გავგატყულებდი ქვეყნის ლანძვას და ვიტყვოდი: „კაცი ერთხელ იბადებოდა და ისიც — საქართველოში?“

ღმერთო, დიდი მადლობა, რომ ის კაცი გამომიგზავნე.

შენ კი, შენ კი, ქვეყანავ, მამაბაბი!... ნინო ნადიბაიძე, თბილისის მერ-სააგრო სკოლის მე-10 კლასის მოსწავლე.

დრო და ხელოვანი

დავით აბაშიძე:

„ტერორისტობა რა ჩვენი საქმეა“

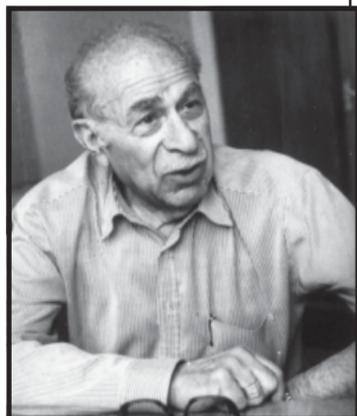
ბავშვობაში, ქართული თეატრისა და კინოს ღვაწლმოსილმა რეჟისორმა დავით აბაშიძემ ახალ ფილმზე დაიწყო მუშაობა.

— ამჟამად, რა ეტაპზეა სამუშაო, ბატონო დავით? — ვეკითხები რეჟისორს.

— ჯერ სადაა... სცენარი დავამთავრე (თვითონ დაეწერე) და ვეძებ სპონსორს, მეცენატს, რომელიც ფილმის დაფინანსებას იკისრებს... ბატონო ასლან აბაშიძისაგან რაღაც კარგი ხმები მოდის და ვნახოთ...

— რაზეა მომავალი ფილმი? — ტერორისტობა, გენაცხვალე... დღეს ხომ „მოდანია“, ეს ხალხი... ჩემი ფილმი უნდა იყოს პაროდია ტერორიზმის თემაზე — გაჯერებული გროტესკით, იუმორით... საერთოდ, ეს ქანრი ყოველთვის იყო ამრის გამომავლის საუკეთესო საშუალება... ჩემს შემოქმედებაშიც — თეატრსა და კინოში — კომედიები სჭარბობს.

— თუნდაც „ყვარყვარე“... — დიახ... მოგახსენებთ, ტერორიზმი სულაც არ არის საქმიანი თემა, მაგრამ, რაგონად ვცადე (ჯერჯერობით სცენარში), სწორედ ამ თემაზე და მენახა „ქართული“ ტერორიზმის ფენომენი; თან პურ-მარილი და კაი სმაჰამა უყვართ გყვითელებს, თან აფხაზეთის განთავისუფლებაზე ოცნებობენ, თან უმარამაზარ გამოსასყიდს ითხოვენ მძევლებში, მათთან ერთად კი ციკლის მწვადებით და ოჯახურად „გრიადებენ“ ყოველდღე... — ამოსხენით მერე „ქართული“ ტერორიზმის ფენომენი? — ძნელია... ერთი კი ვიცი (და ალბათ, ეს იქნება ფილმის დედაბერი): არაა ჩვენი საქმე ტერორისტობა და გაუგონარი ავკაცობა (თუმცა, ავკაცობის ბევრი გვეყოფა), ჩვენ პურ-ღვინისა და სტუმრის მოყვარული ხალხი ვართ — კეთილი საქმეებისთვის გაჩენილები... — ბატონო დავით, ვფიქრობ, მკითხველი უკვე დაინტერესდა სცენარით, ხომ არ დაგეგმვთ რაიმე ნაწყვეტს?

გი „საქართველოს რესპუბლიკაში“ — რა ვიცი, ნახეთ... თქვენ გაბეთს, პატივს ვცემ, თანაც, ვინ იცის, იქნებ კარგ ხელზე დაბეჭდოთ და მალე დავიწყეთ ფილმის გადაღება.

— დმერთმა ჰქნას!

ვილან გარდაღებული ვილი.

ბათუმში ნაწყვეტს დავით აბაშიძის სცენარიდან „ტირირისტიზმი“.

მისი დიდ ჯამში ჩასხმულ ღვინოს მამაკაცთა გაშვებული თითები და მოლაპლაპე ბასრი ხანჯლები ფარავს. გაჭრილი თითებიდან ჩამონაწვეთი სისხლი ღვინოს ერთვით. მურგით ჩვენსკენ მდგარი ახოვანი ჩოხოსნები ფიცს ღებენ, რომ იქნებიან მკარი და შეუბრალებელი. დაუმორჩილებიან მეთაურის ნებას. თუ საჭიროება მოითხოვს, მძევლად აიყვანენ მოხუცებს, ჩვილ ბავშვებს და ორსულ ქალებსაც კი. მძევალთაგან აღებულ თანხას გაიყოფენ თანამდებობის, დამსახურებისა და ღირსების მიხედვით.

ტერორისტობა

ნაწყვეტი ლიბერალური სცენარიდან

მძინარე მამაკაცის სახეს ჩამავალი მზის სხივი სხვადასხვანაირად აჩენს. შორი-ახლოს კოცონზე ციკლის მწვადები იწვის და გყვითელებს მომგვრულ საამო სურნელს აფრქვევს. ორი ჩონგურისანი გოგონა კბილ ქართულ ნანახს უმღერის ტერორისტობა ბუბადს, და არსებული გელისუფლებს რისხვას, ბატონო ამო.

— ძინავს? — ჩურჩულით კითხულობს შავნიღბიანი შეიარაღებული ტერორისტი.

— ძლივს ჩავიბნე. წუხანდელი ღვინო მოწამული ხომ არ იყო ნება? — რას ამბობ კაცო? გამგებლის ოჯახიდან წამოვიდეთ. ნამდვილი ოჯახულია. ღვინო სხვაგვარად, მარა ეს ამოგვირჩია. ხომ იცი, ვისი წყარო ბითაცაა დანიშნული ეგ გამგებელი? — რას ჩურჩულვით მანდ? — წამოწია თავი ამომ.

— როგორ გრძნობთ თავს, ბუბადო? — შესანიშნავად. კაი ღვინო იყო. გადავციტე მაღალბო ბახვას, და უთხარით, ოჯახს მიმიხელო.

— ამო ბატონო! გელერე-პორტიორები მოვიყვანე. ეგერ მყვანან თვალებახვეულები.

— კაცო, გუმიწინ არ იყენენ!

— ენენი მერე არხიდან არიან.

— მომიგანეთ სამოქალაქო განსაცემელი, პალსტუხი — მე რომ მიყვარს, და ჭრელი ფრანგული წინდები! ბანაკიდან მოცილებით, მუხის ხის ქვეშ, — ჩრდილში ხელგაკოჭილი და თვალუბახვეული გოგობიჭი დგას. გადასაღები აპარატურა მოდარაჯე ტერორისტს აქვს აკიდებული.

— გაუსხენი ხელები, აუხილე თვალები და წამოიყვანე. — გადასცემს მოდარაჯეს ამოსაგან გაგზავნილი კაცი.

— ლამაზ მოწულ საგარძელში, სამეიმოდ გამოარჩეული ამო წამოაპაკულა.

— გამარჯობათ ბატონო, — ესალმებიან რეპორტიორები.

— სალაზო, სალაზო... მოდი ახლოს ჩამომართვით ხელი... რა გადასცა გუშინ თქვენმა არხმა, რამდენი კაცი მყავს მოკლული? მე ვერ ვიმახსოვრებ და აქაც რამდენი აღრიცხვანიონის საქმე ვერ დგას მოწოდების სიმალდებე.

— პოლიცია ოცდახუთს ამბობს. პრო-

კურატურა არ ეთანხმება და ოცდამეცხედ აჭკრს.

— მითავარი „სუკია“. რამდენს ამბობს?

— თვრამეგზე არიან შეჩერებული.

— გვამები თუ ნახეს?

— ნახეს ერთი პოლიციელი, მაგრამ ექსპერტების დასკვნით თვითმკვლელობას აქვს ადგილი — ცოლის დაღატის ნიადაგზე.

— მაგისთანა პოლიციელი რომ გეყოლება, მე მებრძვი? ა, კითხეთ ამ გოგოებს როგორ ვექცევი.

— მკაფიოა? — ეკითხება ჩონგურისანს კორესპონდენტი გოგონა.

— კი, სანდახან იცის გაბრაზება, თუ სიმღერა არ მოეწონა — უნაკლო სმენა აქვს.

— ეს დამაბნევი მძევლადა მყავს. ერთი ქალაქის პოლიციის უფროსის ქალიშვილია. მეორე, ეს... ამის დედამშვილია ქალაქის მოსამართლის ასული. ამისმა მამამ დამიჭირა, და ამისმა გამასამართლა.

— რატომ ბატონო ამო? რაღაცაში შეცდით, ალბათ? — სანამ პასუხს მიიღებდეთ მანამდე... ჰეი!!!

— ორჯერ შემოკრა გაში ამომ — მზარეულო! — წითლად სახეაფუებული მზარეული ამოს გამოეჭიმა.

— რა გაქვს ამათი საკადრისი? — რა ვიცი რას არიან მიჩვეული... — მიჩვეული რასაც არიან, მაგი არაა ახლა ჩვენი საქმე... ამოდერდ, რა გვაქვს?

— ციკლის მწვადი, ელარჯი, ჭყინტი ყველი, სულგუნი.

— კამეჩის ხომ? — აწყვეტინებს ამო.

— კამეჩის გაგვითავდა.

— გაეცით ჩემი „მამასიდან“ ენ რაოდენობის... ღვინო ოჯახული — რამდენსაც დალევ. წაიყვანე, მანამდე ცოტას წავიძინებ... მომიგანეთ თოფაძის შავი ლუდი, წამალა... სხვა ლუდი არ ვნახო ამ გყვითე... და საერთოდ ამ რაიონში...

— სოფელი ცარციანი. კორცხზე შემოდგმული ორსართულიანი ლამაზი ოდა-სახლის ეზოში ჩვენი ნაცნობი ლაოს თანამებრძოლები ფუსფუსებენ. წითელი აგურით ნაშენი პირველი სართლის კედლებში ჩატანებული ალუმინის ჩარჩოები ფანჯრებს რკინის გისოსებს უკეთებენ. ფიქრობენ შემოღობილი ეზოს, შიგნიდან და ღობის თავზე ეკლიანი მავთულებით „ალამაზებენ“, ჭიმკარს საგანგებოდ ამავრებენ.

— როგორ მიმდინარეობს „ოპერაცია ომბალო“ — უსმენს ლაო მობილურ ტელეფონზე.

— ჯერ ვერ ჩავიგდეთ ხელში 100-პროცენტული გარანტია.

— ჩვენ ახლა გვეჭირდება, მსხვილი თანხები, სერიოზული თანამედროვე შეიარაღებისათვის. თქვენ რა გინდათ ქურდ-ბაყაყების სახელით მოგვინათლონ განმანთავისუფლებელი არმია? ბოლო ბრძანება... ორი დღეში მძევლები ადგილზე უნდა იყვნენ, არა და ჩაგდებ მარბანის ჭურჭელს და სოხუმის წინ რომ ფანტანია, იქ მოადენ პირდაპირ გყაპანს. გესმის უბედურო?..

— გაძღენ ტელეფონისგან, — მოახსენებს ამოს პირადი დაცვის ერთი მეომარი.

— მომიყვანეთ!

გელერეპორტიორი გვარანდალა შემარბოშებული, სიმღერა უნდა, მაგრამ დაცვა ნებას არ აძლევს. — პირზე ხელს აფარებს. ქალის კისკისი ამოსაც გადაეღება — იცინე, იცინე, ბიძია... კმაყოფილი ხომ ხართ? აბა ჩემო გუგულებო, — მიმართავს ამო „გყვე“ მომღერლებს — ისეთი სიმღერა გვინდა, ყველა რომ აგვაგროს. მართლაც საოცრად ამღერდებიან გოგონები.

ბელაშკოვნიტაბრონი შამი — აქედან წამოსვლელის დედა ვაგირე მე, ჩემი

რუსთავის კოლონიაში უსაქმოდ ჯდობა ჯობია?

შამი — მათარში რა გეშველებათ? — ვემაზღებთ ქალაქის ასაღებად.

შამი — რომელი ქალაქის? — იმე — ლიხტენშტეინის... მაგი თუ არ იცი ბიძია შენ, რომელი ქალაქია დასაბრუნებელი და გადასაბრუნებელ-გადასაბრუნებელი, მაშინ გლახათ გქონიათ საქმე იქ, ცენგრში. მე მდობს შენმა მთავრობამ, მე... და სეპარატისტი მამამაღლებს პურ-ღვინითი დახვდით რუსთავის გამზირზე.

შამი — ხალხი, იარაღი? — შამი — მთელი საქართველო ჩემს მხარეზეა. რაც შეეხება უახლოესი მოდელის იარაღს (გაბმულ მათულზე უჩვენებს, რომელმდეც ჩამოკიდებულია ოპტიკური სამიზნეები, რადლო გადასცემს და მიმდებარე აპარატები, ონკანები და სხვა...) თანდათან ვიძინეთ. ძალიან კი გააძვირეს, ბოდიშს ვიხდი ამ სიკვდილათვის — მაგ შობაღმადღებმა, მარა რას იმამ?

შამი — მაგალითად, რა ღირს ეს იარაღი (ავტომატე უთითებს).

შამი — მაგი ჯერ კიდევ არა აქვს შეიარაღებაში მაგ უპატრონობა... 8 ბოთლი ჭკაპ წამლდეს თითოეულში.

შამი — აქეთ რომ მოვიდოდით, ვერ გმურებდნენ ვნახეთ.

შამი — (დაბნეულია) მაგი ფანტანისა. საფრთხობელია.

შამი — არა ბატონო ამო. შიგ შეგვიყვანეს... გაბეჭდილია გყვითელები. — შამი — მოდი ბიჭო აქ ბარდღენა... ჩამოგახჩრობ მზის ჩასვლამდე... ბარდღენა — რას მერჩი? აბა რა, არ უნდა გაიგონ, რა ძალა ვართ? იქნებ ვილაყვებს ნაცარქვეები ვგონივართ. წავიყვან ახლა და მეორესაც ვაჩვენებ.

შამი — გადაირიე ბიჭო? — ბარდღენა — თან ვახტანგა რუსს გავყვობ.

შამი — ვინა ვახტანგა? — ბარდღენა — ომურგეთელი რუსია,

შეინებული უღრანი გყვ. გყის სიღრმეში, თითქოს ვიდაცის მიერ საგანგებოდ შექმნილ მოედანზე ორი საბრძოლო მანქანა „ბეგვერი“ დგას. ერთი მანქანის ჯაჭვებზე წამოწოლილი ნახევრად მიშველი მექანიკოსი გამეთს კითხულობს. ერთმანეთის საპირისპიროდ მდგარი ჯაჭვნიანი მანქანების ქვეშელების ლულებზე საქანელაა (პამაკი) გაბმული. პამაკში გრძელ ნიფხავში გამოსკვანულ ბანჯგვლიან მამაკაცს ბინავს. პამაკს ორი ავტომატიანი არწევს. ცისფერი „ლასკიკატი“ გადახურულ ფარდელში მოქანავე

ვოლკოვი, ჩემსავით იცის რუსული. მმარძოლი დამძინებ — მობილური რეკავს... — შამი — რა უნდათ? — მმარძოლი — მომღერალი ქალების გათავისუფლებას ითხოვენ, ყველა პირობაზე თანახმანი არიან.

შამი — (დაღონებული) მაინც რას იძლევიან.

მმარძოლი — ორი ჯაჭვნიანი და ხუთი ფუთი კამეჩის სულგუნი.

შამი — მერე, მე ძილი არ მინდა? — მმარძოლი — ჩავიწერთ სიმღერები და „ვისო“.

შამი — ხუტას რომ უყვარს ერთი? — მმარძოლი — ხუტაც გაგაყოლოთ, რას გვიკეთებს?

შამი — რას ამბობ ბიჭო? მასზე ლამაზი თხას ვინ მოიპარავს? არა, მმა, არა, გადავდით ეგ საქმე... აბა, აბა მოამზადეთ ქალაქი, დაჰკიდეთ ოქროს ჯაჭვები. მიეცით ხელშეუხებლობის საბუთი. არავინ გაბედოს ბოგმების შეწუხება. ჩემი მანქანით წაიყვანეთ. აბა, გოგოებო დიდად დავაგებულეთ ვერ თქვენგან (გოგონები კონცინან, ვფერებან, ემშვიდობებიან). იმედი მაქვს ცოტას ილაპარაკებთ. ქორწილი არ გამომაპართ... აბა, წავიდე ახლა მე... გადამარწე ბიჭო, რას დაგიღია პირი? შენც ხომ არ შეგიძვრა სიყვარულის ჭია?

ბიჭი — კი... შემეძვრა.

შამი — რაგა, არ მოგწონთ აქ თუ?

გმა მხოლოდ დასაუფლებისკენაა. ეკა, გადაეცი შენს უფროსებს, ჩემი სახელი და გვარი გიბრუნდ დალაუკულებში ეტობა.

შამი — გეყოფა ახლა... დავიწყეთ ჩვენი საქმე. დაღა აპარატი.

შამი — მაგისთანა დაფხვილი აპარატი ქობალია გადაიღეთ თქვენ. ბარდღა! მოიგა ჩვენი აპარატი, იმან რო გვარქუა... ახალი კსეტა ჩადე შიგ — ბარდღას შგატვზე დამატებული აპარატი შემოქმეს — აბა დავიწყეთ! ბრძანებს ამო.

— მე რას ვაკეთებ, ა? ბლავის სიმღერა გელეოპერატორი.

შამი — წაიყვანეთ ეს ყმაწვილი. დააღვივინეთ თოფაძის ლუდი და მოასვენეთ.

— მშვიდობით ეკა, ვრჩები მძევლად... — მძევლად თუ არა, შენს თავს ბასავეში გამოიყვან, — წაიხურებს ამო.

შამი — რა განათლება მიგიღიათ ბატონო ამო? — შამი — დავამთავრე ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახ. უნივერსიტეტის აღმოსავლური ენების ფაკულტეტი.

შამი — რა ენებს ფლობთ? — შამი — ქართული, რუსული, სპარსული, თურქული.

შამი — და ანგებუთ თავი თქვენ მაგ მეგრულს... ლოგინში ჩემს ცოლთან რა ენაზე ვლაპარაკობ მე, მაგი არაა არავის საქმე. ვამოვალ მე ამ გყიდან და დავემტკიცებ ყბებებსა და უეცრად, რომ მერევედ ამროვნება და ანალიზი ერისთვის ფრიად სამიანი საქმეა.

1912 წელს მარგვილის ეკლესიაში ერთ მღვდელს წირვა მეგრულად ჩატარებდა და შენს მეგრის იმისათვის დღე დაუყენებიათ, ისე უცებია მრევლს, რომ კარგა ხანს ყოფილა უკონოდ. მერე დაზარალებულს დადიანთან უჩივდა, და ისეთი რა უთქვამს დადიანს? წადი ახლა მრევლს ბოდიში მოუხადე და იმავე ეკლესიაში ბერად აღიკვეცი. ნამდვილი ამბავია ეს...

შამი — კიდევ რამდენ ხანს დარჩებით გყვითე?

შამი — რაგა, არ მოგწონთ აქ თუ?

შამი — გადაირიე ბიჭო? — ბარდღენა — თან ვახტანგა რუსს გავყვობ.

შამი — ვინა ვახტანგა? — ბარდღენა — ომურგეთელი რუსია,

შამი — რაგა, არ მოგწონთ აქ თუ?

შამი — რაგა, არ მოგწონთ აქ თუ?

შამი — რაგა, არ მოგწონთ აქ თუ?

დამაფიქრებელი სტატისტიკა

მოსახლეობის სრული, საყოველთაო აღწერა, რომელიც საქართველოში ჯერ კიდევ მეოცე საუკუნეში უნდა ჩატარებულიყო, მხოლოდ ოცდამეერთე საუკუნის დასაწყისში - პირველად გადასთან შედარებით სამი წლის დაგვიანებით - 2002 წლის იანვარში ჩატარდა. ჩატარდა ქვეყნის ცენტრალური ხელისუფლების იურისდიქციის ქვეშ მყოფ ტერიტორიაზე, აფხაზეთისა და ყოფილი სამხრეთ

ოსეთის ავტონომიური ოლქის ტერიტორიის მნიშვნელოვანი ნაწილის მოცვის გარეშე. უკვე საკმაოდ ბევრი ითქვა და დაიწერა აღწერის გადაგადების მიზეზებზე, ისევე როგორც მის ძირითად შედეგებზე. თუმცა მასალების დამუშავება კვლავაც გრძელდება და მიღებული ინფორმაციული რესურსი მრავალსაშუალოდ განხილვის შესაძლებლობას იძლევა.

გოჯი სამშობლო... თითო ქართველისათვის

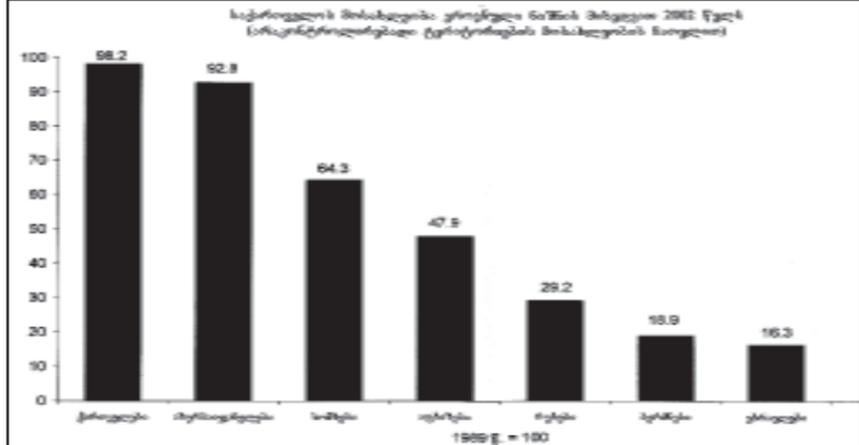
აღწერით, 2002 წლის დასაწყისში ქვეყნის მუდმივი მოსახლეობა დაახლოებით 4372 ათასი, ხოლო ფაქტობრივი - 4355 ათასი კაცი იყო. სხვაგვარად რომ ვთქვათ, აღწერებში პერიოდში საქართველოს მოსახლეობა შემცირდა 1028 ათასი კაცით, ანუ დაახლოებით ერთი მეხუთედით.

ასეთი შემცირება შემდეგმა ძირითადმა ფაქტორებმა განსახლდნენ:

1. საქართველოს საერთაშორისოდ აღიარებულ საზღვრებში ზემოთ ნახსენები არაკონტროლირებადი ტერიტორიების „წარმოშობა“ (აფხაზეთისა და ყოფილი სამხრეთ ოსეთის ტერიტორიის მნიშვნელოვანი ნაწილი). კონფლიქტამდე ამ ტერიტორიებზე ცხოვრობდა დაახლოებით 655 ათასი კაცი - საქართველოს მოსახლეობის თითქმის 12 პროცენტი. ბუნებრივია, ამ ტერიტორიებზე ჩარჩენილი მოსახლეობა, ან ის მოსახლეობა, რომელიც ამ ტერიტორიიდან გავიდა საქართველოს საზღვრებს გარეთ, ვერ მოხვდა ჩვენი ქვეყნის მოსახლეობის 2002 წლის საყოველთაო აღწერაში. აღწერის მომენტისათვის, ლტოლვილთა და განსახლების სამინისტროს მონაცემებით, ცენტრალური ხელისუფლების კონტროლირებადი ტერიტორიაზე დაფიქსირდა მხოლოდ 264,2 ათასი იძულებითი ადგილნაცვალი პირი, ანუ არაკონტროლირებადი ტერიტორიებზე კონფლიქტამდელი პერიოდის მცხოვრებთა რიცხოვნობის 2/5-ზე ოდნავ მეტი. ამჟამად იქ ჩარჩენილია (ჯამში) 230 ათასი; აფხაზეთის დილის ხეობაში და დიდი ღიას-

ლიერესი სამხედრო დაჯგუფება და სასაზღვრო ჯარების მრავალათასიანი კონტინგენტი თავიანთი სამხედრო ქალაქებით (გარნიზონებით), რომელთა კონტინგენტი ოჯახის წევრებთან 1989 წელს ცენტრალიზებულად აღიწერა და დაემატა საქართველოს მოსახლეობას (დაახლოებით 80 ათასი კაცი). შედარებისათვის: 2002 წელს საქართველოს ტერიტორიაზე „შემორჩენილი“ რუსული სამხედრო ბაზების და ე.წ. „სამშვიდობების“ კონტინგენტი (დაახლოებით 10 ათასი კაცი) არ მოხვდა საქართველოს მოსახლეობის საერთო რიცხოვნობაში;

3. არაკონტროლირებადი ტერიტორიების წარმოადგენლობის ეთნიკური მიგრაცია საქართველოდან. ეთნიკური მიგრაცია ფაქტობრივად, არაკონტროლირებადი ტერიტორიების დატოვების შედეგად, თუმცა ყველაზე ინტენსიურად რუსების, ბერძნებისა და ებრაელების ეთნიკურ ჯგუფებში წარმართა. საკმარისია ითქვას, რომ ამ სამი ეთნიკური ჯგუფის წარმომადგენელთა ჯამობრივი რიცხოვნობა საქართველოში შემცირდა დაახლოებით 5,3-ჯერ, ხოლო ენგურსიქეთა საქართველოში, აფხაზეთში ჩარჩენილი მოსახლეობის ეთნიკური სტრუქტურის გათვალისწინებით (ექსპერტული შეფასებით) - დაახლოებით 3,7-ჯერ. აღწერებში პერიოდში ამ სამი ეთნიკური ჯგუფის რიცხოვნობა შემცირდა 336 ათასით, მათ შორის ენგურსიქეთა საქართველოში - 280 ათასით, ენგურსიქეთა საქართველოში კი - 56 ათასით. განსაკუთრებით თვალშისაცემია საქართველოში რუსების შემცირება 241 ათასით - 341

ათასიდან 100 ათასამდე (არაკონტროლირებადი ტერიტორიების ჩათვლით). აღწერებში პერიოდში საქართველოდან არასამხედრო მიზეზით გასული რუსი მოსახლეობა დაახლოებით 161 ათასია, მათ შორის აფხაზეთიდან - 43 ათასი და ენგურსიქეთა საქართველოდან - 118 ათასი; მეორეს მხრივ, დღეისათვის საქართველოში მცხოვრები რუსებიდან ერთ მესამედამდე აფხაზეთში ცხოვრობს, დანარჩენი - „დანარჩენი“ საქართველოში.

4. ქვეყანაში სოციალურ-ეკონომიკური მდგომარეობის გაუარესების ფონზე საქართველოს მედიდრი მოსახლეობის (ქართველების და არაქართველების) მასობრივი გასვლა ქვეყნის ფარგლებს გარეთ სამუშაოს საძიებლად; დია საბაზრო ურთიერთობებზე გადასვლამ და ქვეყანაში შექმნილმა რთულმა სოციალურ-ეკონომიკურმა ვითარებამ მძლავრი იმპულსი მისცა საქართველოდან მოსახლეობის გადინებას. 1990-იან წლებში, ფაქტობრივად, ეს იყო მიგრაციის მხოლოდ ერთი სახეობის - ემიგრაციის ცალმხრივი და ძლიერი ნაკადი, რომელიც დღეისათვის, მართალია, რამდენადმე შესუსტდა, მაგრამ ჯერაც არ შეწყვეტილა... როგორც რეგულარულად ჩატარებული შერჩევითი სტატისტიკური გამოკვლევები ადასტურებს, საქართველოდან 1990-იან წლებში არაეთნიკური მიზეზით გასვლის ძირითადი მიზეზი ეკონომიკური იყო და მასზე მოდიოდა მიგრანტთა საერთო რაოდენობის დაახლოებით 4/5 (ბუნებრივია, ეთნიკურ მიგრანტთა მნიშვნელოვანი ნაწილი საქართველოდან გავიდა, ასევე, ეკონომიკური მიზეზების გამო). სხვაგვარად რომ ვთქვათ, ბოლო ათწლეულში საქართველოს ცენტრალური ხელისუფლების კონტროლირებადი ტერიტორიიდან ეკონომიკური მდგომარეობის გამო, საქართველო დატოვა თითქმის 550 ათასმა ადამიანმა (ბევრი, რომ იტყვიან, „დედაწულიანად გადაიხვეწა“ უცხოეთში). მათგან სულ ცოტა, 320-330 ათასი ეთნიკური ქართველია, 220-230 ათასი კი - არაქართველი.

ინ. მი-6 83.

ნარკვევი

აჭყისთავი

აჭყისთავი ყველაზე პაგარა სოფელია ქობულეთის რაიონში, მთის ფერდობზე გაშენებული, კაცის ხელით საოცრად დამშენებული სოფელი. მღვის დონიდან 950 მეტრზე, ელიას ციხე გადმოშდგარა, რომელიც მდინარის ქვემოთა ნაშენები. მხოლოდ ერთი მხრიდან აქვს ასასვლელი... აქ იღებს სათავეს მდინარე აჭყისი. ნასაყდრალიც არის ამ სოფელში და ნაჯამბარაც. გზის კუთხის ღროს, თუ სახლის საძირკველის გაჭრისას, უნახავთ ძველისძველი, ვეებერთელა ქვევრები!.. ანტიკური ხანის შაკიკის ულამაზესი ქვებიც... ჯერ კიდევ ჩვენს წელთაღივსვამდე სიცოცხლე ჩქედა აქ! ...წრეთლებს, სეფურთელაძეებს, გობიძეებსაც უცხოვრიათ... კიდევ რამდენ გვარს, ქართულ ოჯახებს... ბევრის მომსწრეა ძველისძველი ჯიშის მსხლის თუ ვაშლის, ნიგვისის, თუთის, წაბლის, ცაცხვის, მუხის ღონიერი ხეები! ტყეც მრავალფეროვანი და ლამაზია აქ. წითელ წიგნშია შეგანილი ენდემური ჯიშები. ...მერე რამდენი ჯიშის ხურმაა, ყურძნობაზე იმდენი ჯიშის დათაფლულ მტკნებს მოიგანენ სურამზე, გაგიკვირდება.

ყველას ჰყავს პირუტყვი, ფრინველი, ადგილობრივი მამაპაპური ჯიშისა, თუ პაგარ-პაგარა, ბარაქიანი სიმინდის ყანებიც აქვთ, იწვევენ კარტოფილს, კომბოსტოს, ლობიოს. რაც კარგია, ნაღდი, მამაპაპური, დავიწყებას არ უნდა მიყვები! ყველივე ამის მოთავეა ცნობილი აგრონომი ილია ხაბაში. ხეხილის მცნობის საუკეთესო ოსტატები არიან რემო და სასან რომანაძეები, მაქორ ანანიძე, ავთანდილ კომბახიძე... სოფელში მცნობა ვინ არ იყის, მაგრამ მათთან რიგია, ოქროს ხელები აქვთო. მომანობის ღროს აჭყისთაველეზი ჩოლოქისა და კაკუხას, შაველეს მდამობეში საუკეთესო ბრინჯს, ღროს იწვედნენ. ავთანდილ და სასან რომანაძეები ღვინავა ინახავენ სათესლე თავთავეს. - თუ დაგვირდა, ისევე და-

ვიწყებთ ბრინჯის, ღობის, ქერის თესვას, - გვითხრა ბატონმა ავთანდილმა. სოფელში საუკეთესო მეფუტკრეებია რემო და იოსებ რომანაძეები, რემო და მემუდ ხაბაძეები, მუხამედ ამაღლობელი... სკას ამაღლობის ოჯახები აკეთებენ, მათ ნახელავს, რომ იტყვიან, წყალი არ გაუვა... მეცხოველეობის ადგილნაცვანი თარებამეც ვფიქრობთ - გვითხრა აჭყისთავის თემის საკრებულოს გამგებელმა გურამ ანანიძემ, ადრე ჩვენს 150-კომლიან სოფელში 50 უღელი ხარი იყო, რამდენი სხვა პირუტყვი. ადგილზე მოწული თივა და ჩაღა გვეყოფინდა. ასე იქნება ახლაც. წელს სიმინდი ბლომად უნდა მოვიწიოთ, დავამონგაკოთ ჩაის ფოთლის გადასამუშაველები მიკროფაბრიკაც, ვაწარმოთ უმაღლესი ხარისხის ჩაი. მდინარე აჭყეაზე მიკროელექტროსადგურის გაკეთებასაც ვფიქრობთ, - გვანდობს ბატონი გურამი. უამრავი საშუალო მცენარეებია აჭყისთაველთა გყეებში. ...აქაური მკურნალთა ჯონი და კაკო რომანაძეები, სურვი ბუქანიძე, ხასან ხაბაში, ამ სოფლიდან გვარამი რომ გადასახლდა, გრიპის წამლიდან დაწყებული, უსხენიელი რომ უკბენს კაცს, ან ცოფიანი ძაღლი, იმასაც უკრნავენ. პროფესიონალ ექიმზე უფრო მათ ენდობიან. საიდან არ მოდიან! ყველა სხვა საქმის ოსტატებიც ჰყავთ აჭყისთაველებს. ნახეთ, რამდენი და რანაირი წისქვილები გაამწკრივეს მდინარე აჭყეაზე მემარნეებმა - ცალკე რომანაძეებმა, ცალკე ხახუკაიშვილებმა, ანანიძეებმა, ხაბაძეებმა, მესხიძეებმა, ბაღაძეებმა ცალ-ცალკე! წისქვილის კარგი ოსტატებია მემუდ თხილიაშვილი, თამარ რომანაძე...

თითქმის ორჯერ შემცირდა. 1960-იანი წლების დასაწყისთან შედარებით საქართველოში შობადობის აბსოლუტური მაჩვენებელი დღეისათვის დაახლოებით 2,5-ჯერ დაბალია, მაშინ როდესაც მოსახლეობის რიცხოვნობის მიხედვით 2002 წლის მდგომარეობა 1960-იანი წლის მდგომარეობის შესატყვისია (ცნობისათვის: 1963 წელს საქართველოს მოსახლეობის საშუალო წლიური რიცხოვნობა შეადგენდა 4357 ათას კაცს - ფაქტობრივად იმდენივეს, რაც 2002 წელს, დაიბადა კი 100326 ბავშვი, ანუ 2002 წლის მაჩვენებელზე თითქმის 2,3-ჯერ მეტი). აღნიშნულის გათვალისწინებით, 1028 ათას ადამიანზე უნდა ვილაპარაკოთ, როგორც აღწერებში პერიოდში საქართველოში მოსახლეობის შემცირების აბსოლუტურ სიდიდეს და არა როგორც მოსახლეობის შემცირების პიკურ მაჩვენებელზე. მოსახლეობის შემცირების განსახლებისათვის აუცილებელია მხედველობაში მივიღოთ მოსახლეობის ბუნებრივი მატების მაჩვენებელიც.

ინ. მი-12 83.

სპორტი

აველანჯის აზრით

...ბსმ ფიქრობს ფიფას საპატიო პრეზიდენტი ფან (ფოაო) მარი ფაუსტინ გოდფორუაი აველანჯი (ბრაზილია), რომელიც ამ ორგანიზაციას თითქმის ნახევარი საუკუნის განმავლობაში ხელმძღვანელობდა. აი, რამდენიმე საინტერესო ნაწყვეტი მისი უკანასკნელი ინტერვიოდან.

– ბმმს ექმნება შთაბეჭდილება, რომ ახალგაზრდა ფეხბურთელები გაცილებით მეტ თანხებს იღებენ, ვიდრე ამას იმსახურებენ. შეიძლება ისინი ვარსკვლავები არიან, მაგრამ განა მართლაც ისე თამაშობენ, რომ მილიონები მიიღონ, რასაც მათ მიიღობენ კლუბების მენეჯერები უხდებიან?

– ვერ დავეთანხმები საკითხის ასეთ დაყენებას. სამყარო შეიცვალა, და, მასთან ერთად, ფეხბურთიც. სომხედავთ, როგორ მღაპრულ პონორარს იღებენ, მაგალითად, მალონა, მაიკლ ჯექსონი... ისინი, რა, ჩვენს ფეხბურთელებზე უკეთესები არიან? არავითარ შემთხვევაში. ფეხბურთი ყველა თაობის მილიარდობით მაცურებელს იმიდავს სამო-

თითქმის ყველა ნაკრები მეტ-ნაკლებად თანაბარ დონეზე თამაშობს. – ფეხბურთში დიდი ცვლილებები ხდება...

– მას ფეხბურთის ევოლუცია ვუწოდოთ. თამაში გაცილებით უფრო სწრაფი გახდა. შეიცვალა მაგნიტისათვის მზადების სისტემა. ახლა სულ

კოთა ნაკრებთან ითამაშა. მაშინ მე იამინს საპატიო მედალი გადავეცი, მას დიდ ფეხბურთულად, მსოფლიოში უდიდეს მეკარედ ვთვლიდი. პელები კი ასეთივე უდიდესი მინდერის მოთამაშე იყო, მან თავისი წარუშლელი კვალი დატოვა, ისეთი დიდი, რომ მას სიცოცხლის ბოლომდე უდიდეს პატივს სცემენ. მე ამ ორ ფეხბურთულს უნიკუმებს ვუწოდებდი. ახლაც არიან ასეთივე კლასის ფეხბურთელები, ვთქვათ, რინალდო. მან ისეთი ოპერაციის გადაიტანა, ვერავინ იფიქრებდა, რომ ოდესმე ფეხბურთს დაუბრუნდებოდა. რონალდო კი დაბრუნდა და კვლავ დიდი თავდამსხმელია. უმაღლესი კლასის ფეხბურთელებს ინგლისელ ბექჰემსაც ვაკუთვნებ. არც ფრანგი ზიდანი უარესი. ეტყობა, დღევანდელი მოთამაშეებიდან დიდი ფეხბურთელების მთელი ათეულის შედგენას კი შეიძლება. გაზინდენ დიდი კლუბებიც – მადრიდის „რეალი“, იტალიური „იუვენტუსი“, „მილანი“... რაგომ ჩამოგივალეთ ყოველივე ეს?

– თქვენ გინდათ დაბრკეცილობა, რომ ფეხბურთი ვითარდება...

– დიახ, იგი არ გაუარესებულა. მართალია, ახლა ფეხბურთი ყველგან ფინანსურ სიძნელეებს განიცდის, მაგრამ თუ ყველა 204 ქვეყანა, ფიფაში რომ შედის, ერთიანი იქნება, თამაში კიდევ უფრო მეტ გულშემატკივარს მიიზიდავს. ერთიანობა სიძნელეებს დაგვაძლევინებს. ვიმეორებ, სამყარო შეიცვალა, ფეხბურთი კი კვლავ სპორტის №1 სახეობად რჩება, იგი ახლა უფრო დინამიურია, ვიდრე უწინ იყო.

– ბატონო აველანჯე, მსოფლიო შეიცვალა, მაგრამ თქვენ რომ არ იცვლებით (აველანჯი 87 წლისაა). როგორ ახერხებთ ასეთი „ფორმის“ შენარჩუნებას? შეიძლება სპეციალური დიეტა გქონდეთ?

– არავითარი დიეტა. უბრალოდ, წლების განმავლობაში ერთსა და იმავე რეჟიმს ვიცავ. 6 საათზე ვდგები. 6 საათსა და 30 წუთზე უკვე აუშში ვარ. გავცურავ 1200-1500 მეტრს, ამას მოჰყვება ხოლმე 20-წუთიანი განვარჯიში წყალში.

– რაგომ წყალში? – რათა ყველა კუნთმა ივარჯიშოს. აქ საკუთარ თავს შესვენების უფლებას არ ვაძლევ, სპორტულ დარბაზში კი შეიძლება შეჩერდეთ, დაისვენოთ. თავს რინებულად ვგრძნობ.

– თქვენ ახლაც ბევრს მუშაობთ? – დიახ. მე ვიყავი ბრაზილიის ერთ-ერთი უდიდესი სადამდევო კომპანიის ვიცე-პრეზიდენტი. დაახლოებით 30 წელიწადი ვიმუშავე და 80 წლისა რომ გავხდები, გამეუფოვები. ვსაქმიანობდი ქიმიურ ინდუსტრიაშიც და მხოლოდ ამას წინაშე გავყვირდი ბიზნისს ჩემი წილი.

– აი, ამაზე კი არაფერი იყო ცნობილი. – მაშინ თქვენთვის საინტერესო უნდა გამოდგეს, რომ მე საგრანსპორტო კომპანიის მფლობელი ვიყავი – 1700 ავტობუსი გაგვანდდა. დასაწყისში აქ მხოლოდ ადვოკატად ვმუშაობდი, შემდეგ – დირექტორად, ბოლოს პრეზიდენტი გავხდი. ყოველივე ამას 62 წელი შევაღივ. მაგრამ ჩემი ნამდვილი და ბედნიერი სიყვარული ყოველთვის ფეხბურთი იყო.

მოამზადა ბიპი თორალო.

თქსბურთი შვიცვალა, რთბთ საინტერესო გახდა...

გალობის ყველა ფენიდან. რაგომ უნდა მიიღონ ჩვენმა დიდმა ფეხბურთელებმა საესტრადო მომღერლებზე ნაკლები, რომელთა კარიერა მოგაჯერ ათეულ წლებით გრძელდება? ფეხბურთელები კი ძლიერ კლუბში, ეროვნულ ნაკრებში ათ წელს თუ თამაშობს, ეს უკვე მღაპრია. საუკეთესო მოთამაშეები, ეჭვგარეშეა, იმსახურებს იმ თანხას, რომელსაც მათ უხდიან.

– თქვენ, ალბათ, ხართ იმ საქმის კურსში, რომ რუსეთის ნაკრებმა ევროპის პირველობის შესარჩევ ციკლში წააგო ორ ისეთ „საფეხბურთო ჯუჯასთან“, როგორც ალბანეთისა და საქართველოს ნაკრებია. ახლა ყველა აკრიტიკებს მათგან მწვრთნელს, რომელსაც ორი პოსტი უკავია – იმ კლუბის ხელმძღვანელსა, რომელიც ჩემპიონობისაკენ მიიღგვის, და, ამავე დროს, ნაკრების მთავარსა. რამდენად შედეგიანია, თქვენი აზრით, ასეთი შეთავსება?

– თითოეულ ხელმძღვანელს ამასთან დაკავშირებით საკუთარი თვალთახედვა უნდა ჰქონდეს. როცა მე სათავეში ჩავუდექი ბრაზილიის სპორტის კონფედერაციას, მწვრთნელი, ნაკრებში თუ დაინიშნებოდა, კლუბს გოვებდა. ახლაც იგივე ხდება ისეთ წამყვან საფეხბურთო ქვეყნებში, როგორც ინგლისი და საფრანგეთია. აი, თქვენს მეხედვლას „საფეხბურთო ჯუჯებთან“ წაგვის შესახებ კი ვერ დავეთანხმები. უკვე რამდენიმე წელია ფეხბურთის სამყაროში კლასის გათანაბრების პროცესი მიმდინარეობს. მსოფლიო პირველობაზე მამინდელმა ჩემპიონებმა – ფრანგებმა სენეგალთან წააგეს. ამასთან, საფრანგეთის ნაკრებმა კი არ ითამაშა უარესად, არამედ მისი მეტოქეები მოეშინდნენ კარგად მაგნიტისათვის. მთლიანად მსოფლიო პირველობისთვის. ჩემი აზრით, დღეს

სხვააა გუნდების სამედიცინო მომსახურება, მსაჯობაც შეიცვალა. დავუბრუნდეთ 1994 წელს. სემინარზე, რომელსაც მსოფლიო ჩემპიონატის შემდეგ ბრაზილიის ნაკრების მწვრთნელი უძღვებოდა, მე მას ასეთი შეკითხვა დავუვსი: „ბრაზილიის რომელი ნაკრები იყო უფრო ძლიერი – ის, რომელმაც 1970 წლის მსოფლიო ჩემპიონატში გაიმარჯვა თუ ახლანდელი, რომელიც პირველი იყო 1994 წელს?“ მან ასე მიპასუხა: „ბატონო აველანჯე, ჩვენ რომ შეგვძლებოდა 1970 წლის ნაკრებისათვის ის სისწრაფე მივცეცა, რომელიც ჩვენს ახლანდელ ნაკრებს აქვს, მაშინ 1970 წლის ნაკრები საერთოდ უძღვევლი იქნებოდა“. აი, ერთი სხვა ასპექტიც. 1970 წლის მსოფლიო ჩემპიონატის ფინალური მაგნიტის მსაჯობა მთელი თამაშის მანძილზე 6 კილომეტრი გაიბრუნა. გავიდა 24 წელი და იმავე ფინალურ მაგნიტის მსაჯობა უკვე 15 კილომეტრის გარბენა მოუხდა.

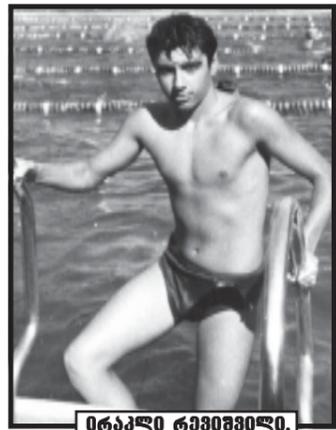
– ეს უკვე ევოლუციაა კი არა, თითქმის რევოლუციაა. – ხომ ნახეთ, როგორ გაიმარდა სისწრაფე ფეხბურთში. იგი მთელი ჩვენი ცხოვრების მმარდ გემუბებს მაგონებს ისე, რომ თამაში სხვა ყოველდღიურობებისაგან არ განსხვავდება. მსოფლიო შეიცვალა და ფეხბურთიც შეიცვალა.

– თქვენ გაიხსენეთ ბრაზილიის 1970 წლის ნაკრები. მისი თამაში „ეგალიტარული“ ითვლება. რაც შეეხება პელებს, იგი, ეჭვგარეშეა, ჩვენს შეგნებაში დარჩა, როგორც მსოფლიოში საუკეთესო ფეხბურთელი, ჰყავს კი დღეს მსოფლიოს პელებს დონის ფეხბურთელი?

– ოდნავ შეიცვალა. ნუ ავურევთ ერთმანეთში ეპოქებს. ჩემი აზრით, 60-იანი წლების ყველაზე გამოჩენილი მოთამაშე იამინი იყო. როცა მე ჯერ კიდევ ბრაზილიის სპორტულ კონფედერაციას ვხელმძღვანელობდი, ბრაზილიის ნაკრებმა მოსკოვში საბ-

თარგ

ფეხბურთის რურვა ამკობინა

ირაკლი რევიშვილი.

ამას წინათ „ლაგუნა ვერეში“ საქართველოს და საბჭოთა კავშირის დამსახურებული მწვრთნელის – ლუკა იოაკიმიძის ხსოვნის გრადიციული საერთაშორისო ტურნირი გამართა ცურვაში. ცისფერ ბილიკებზე საასპარეზოდ მასპინძლებთან ერთად ამერბაიჯანელი სპორტსმენებიც გამოვიდნენ. დიდებთან პაექრობაში კარგი შედეგები აჩვენა ცნობილი ქართველი ფეხბურთელის მამა რევიშვილის გაემბ, 13 წლის ირაკლიმ, რომელმაც 400, 800 და 1500 მეტრზე თავისუფალი ყაიდით ცურვაში პირველი ადგილები დაიკავა, ხოლო 200 მეტრზე მესამე იყო.

ირაკლი რევიშვილი 1989 წლის 3 ნოემბერს არის დაბადებული, თბილისის 183-ე სკოლის IX კლასში სწავლობს. ცურვაში ვარჯიში 7 წლისა დაიწყო ირინა მინქულინას ხელმძღვანელობით და დღემდე მასთან მეცადინეობს.

თავისი პირველი სპორტული ჯილდო ბელგიაში დაიმსახურა – 1999 წელს ბრიუსელის ღია პირველობაზე ოქროს მედალი მოიპოვა. საქართველოში კი 2001 წელს მოსინჯა კვარცხლბეკი – ლუკა იოაკიმიძის შემორბამზე მესამე ადგილი დაიკავა 800 მეტრზე თავისუფალი ყაიდით ცურვაში. იმავე წელს გორში სამ დისტანციამდე აჯობა თანატოლებს. ორი სახეობა მოიგო ამერბაიჯანის დედაქალაქში ბაქოს ღია პირველობაზე. უხვმოსაფლიანი გამოდგა მარმანდელი სემონი – რამდენიმე შეჯიბრებაში იასპარეზა სხვადასხვა დისტანციაზე და 11 პირველი, 3 მეორე და 4 მესამე ადგილი დაიკავა.

წლეულს საქართველოს მამთრის ჩემპიონატში 1500 მეტრზე თავისუფალი ყაიდით ცურვაში პირველი იყო, 800 მეტრზე – მეორე, 200 და 400 მეტრ დისტანციაზე მესამე ადგილებით დაკმაყოფილდა.

– ირაკლი რევიშვილი ცურვაზე ფანატიკურად არის შეყვარებული, – მითხრა საქართველოს ნაკრების მთავარმა მწვრთნელმა ირინა მინქულინამ, – ვარჯიში და მთავარების შემდეგ აუმიდან მოგაჯერ ძალით ამომყავს, თორემ შეუძლია, დილაზე შეუსვენებლად ივარჯიშოს. მუყაითობით შედეგებსაც თვითნებურად აუშჯობებს. წლეულს საქართველოს მამთრის ჩემპიონატში მან 1500 მეტრი 17.35 წუთში გაცურა და სპორტის ოსტაგობის კანდიდატის ნორმატივი შეასრულა. სამი თვის შემდეგ ლუკა იოაკიმიძის ხსოვნის ტურნირზე კი ეს შედეგი 34 წამით გააუმჯობესა. დარწმუნებული ვარ, ივლისში საქართველოს ჩემპიონატზე კიდევ უკეთ იცურავებს. თუ ასე გახატობ, მალე ოსტაგობის მღაერსაც გადალახავს. დღევანდელი შედეგებით იგი თანატოლთა შორის მსოფლიოს საუკეთესო ათეულში შედის.

13 წლის ბიჭისთვის ეს ცოტა როდია. შეიძლება, ხმამაღალ ნათქვამად გამოვივადეს, მაგრამ სათანადო ხელშეწყობა თუ ექნა, ირაკლი რევიშვილი 2008 წლის პეკინის ოლიმპიურ თამაშებზე ვიხილავთ...

ქალბატონი ირინა მინქულინა საკმაოდ მომთხოვნი, ობიექტური მწვრთნელია და შემთხვევით არასდროს არაფერს ამბობს. ამიგომაც შესაბამისი შევირდის ამგვარი შექება. ცხადია, მედლებს მიღმა იგი ამჩნევს სპორტსმენის შინაგან ძალას და პოტენციალს, რაც ირაკლის, ეტყობა, მეტყვიანობით აქვს მიღებული. მამამისი – მამა რევიშვილი ხომ 80-90-იანი წლების ერთ-ერთი საუკეთესო ფეხბურთელი იყო საქართველოში. ხუთი წელიწადი თბილი-

სის „დინამოს“ ძირითად შემადგენლობაში გამოიწვია, სხვადასხვა დროს თამაშობდა კატოვიცეში (პოლონეთი), ვლადიკავკაზის „ალანიაში“ ავსტრიის „კაზინოში“, ბელგიის „მოლენბეკში“, იყო საქართველოს ნაკრების წევრი. ამჟამად მალტურაში (ავსტრია) მწვრთნელად მუშაობს ხელშეკრულებით – ჰაბუკ ფეხბურთელის ავარჯიშებს. – ჩვეულებრივ, მამბე, ვაქებს საკუთარი გმის გამგრძელებლად მიიწვევენ. რაგომ „უღაბტე“ ტრადიციას? – ვეითხე ირაკლის.

– მეც ფეხბურთით დავიწყე, – მითხრა ჰაბუკმა მოცურავემ. – 6 წლისა მამამ 35-ე საფეხბურთო სკოლაში მიმიყვანა. რამდენიმე თვე ვივარჯიშე. მაშინ მამა „ალანიაში“ თამაშობდა. 1995 წელს იგი გუნდთან ერთად სამკვირიან საწვრთნელ შეკრებაზე სევილიაში გაემგზავრა. მე და ლედე თან რევიშვილი. თავისუფალი დროს ოკეანის სანაპიროზე ვისვენებდით. მამას ხელში აყვანილი შეეყავი წყალში, რადგამ ცურვა არ ვიცოდი. თბილისში რომ დავბრუნდით, მშობლებმა „ლაგუნა ვერეში“ მომიყვანეს.

– და ოთხ წელიწადში ისე გაიწაფე, რომ ბელგიაშიც აჯობე? – 1999 წელს მამა „მოლენბეკში“ გადავიდა სათანადოდ. გამაფხულზე მე და ლედე ბრიუსელში ჩავაკითხეთ და სამი თვე იქ დავრჩით. შესანიშნავი აუზი ჰქონდათ და, ცხადია, ვარჯიში განვაგრძე. მალეულში ქალაქის პირველობა გაიმართა. ჩემმა მწვრთნელმა ოლივიერ შევიბრებაში გამიყვანა. ათწლიანობაში ოქროს მედალი მოვიპოვე. ოლივიერმა ძალიან უნდოდა, ქვეყნის ჩემპიონატშიც მიმეღო მონაწილეობა, მაგრამ მამას „მოლენბეკთან“ ხელშეკრულება დაუმთავრდა და ბელგიიდან წამოვედით. მას შემდეგ თბილისში ვვარჯიშობ და შეჯიბრებებშიც გამოვიდვი. მოგაჯერ წარმგებობა.

– ირაკლი, საპრიზო ადგილები სხვადასხვა ყაიდით ცურვაში გაქვს მოპოვებული, შენ უფრო რომელი სახეობა გიყვარს? – თავისუფალი ყაიდი, განსაკუთრებით – სტაიერული დისტანციები. აქ შედეგები გაცილებით უკეთესი მაქვს, რაც ჩემი მწვრთნელის – ქალბატონ ირინა მინქულინას დამსახურებაა. მაღლობელი ვარ მისი. ვეცდები, იმელები გავუმართლო.

– ცურვის გარდა, რა გიყვარს? – ოთხმა უნდა, ფეხბურთი, როგორც ბურთი მიყვარს, მაგრამ ცურვა მინც ყველაფერს მიჩვენია. ძალიან მინდა, ავსტრალიაში იმ გორპივით კარგი მოცურავე გამოვიდე და ოლიმპიურ თამაშებში ვიასპარეზო... „ლაგუნა ვერეში“ 10 ივლისიდან საქართველოს ეროვნული ჩემპიონატი გამართება. იმედა, ირაკლი რევიშვილი იქცე იყოზადებს.

ვაშა დანილია.

მწვრთნელთან და მემორატთან ერთად.

წვრთნა სულისა

ბარბარს დიდი ოსტატები გვახ... წავლან: „დრო, რომელიც წარსულს ჩაბარდა, სამუდამოდ დაკარგულია, ხოლო დრო მომავალში არასოდეს არ დადგება; თუნდაც იცხოვროს საუკუნე, ამას არ გააჩნდება არავითარი მნიშვნელობა - შენ ცხოვრობ მხოლოდ მოცემულ მომენტში“

დეგად, შიშველდება მისი ჭეშმარიტი მშ. კარატეს, როგორც ხელოვნების სწავლება - ეს არის სიკვდილ-სიცოცხლის კანონთა შესწავლა და ამ დროს იგი ყოველთვის მიმართულია სულიერი სიძლიერისაკენ, რომელიც საშუალებას იძლევა თვალის გაღწევის რეალობას. კარატეს ფილოსოფიით, გული, რომელიც სავსე არის გამარჯვებებისა და დამარცხებების შესახებ აზრებით, ვერ აღიქვამს ჭეშმარიტებას. დიდი ოსტატები გვმოდერნავენ: „როდესაც ვარჯიშის მიზანს წარმოადგენს მხოლოდ გამარჯვება, ამ დროს ვითარდება სპორტუ-

დაშვებული შეცდომა ქულების მომტანი კი აღარ იქნება მოწინააღმდეგისათვის, არამედ საკუთარი სიკვდილ-სიცოცხლის, ასე ვთქვათ, ბეჭის ხიდზე შემდგობი, იგი შედეგად ხდება: სადაც იკარგება ჭეშმარიტი საბრძოლო ხელოვნების სული და რჩება მხოლოდ სპორტული სანახაობა, აღარ მიდის მსჯელობა სიკვდილისა და სიცოცხლის შესახებ... „თუ თქვენ შეპყრობილი ხართ გამარჯვების თაობაზე ფიქრებით, როგორ შეგეძლება გათავისუფლდეთ სიკვდილ-სიცოცხლესთან დაკავშირებული ხელისშემშლელი აზრებისაგან? - ვარჯიშის მიზანი ხომ რეალობის აღქმა, ნგრე-

აღქმელი, რადგან დრო უკან არასოდეს დაბრუნდება: „ ეხლა - ეს არის ეხლა! ხვალე - ეს არის ის, რაც შეიძლება(!) მოხდეს! - მეორე შანსი არ არსებობს, არავითარი „კიდევ ერთხელ!“ - კარატე ქადაგებს: მთლიანი ჩემი ცხოვრება - ეს არის **მსლა!**“

მას: „განა შენ ქრისტე არ ხარ? იხსენი შენი თავიც და ჩვენც“, ჩვენი ტერმინოლოგიით თუ მივყავებით, დაუშვა შეცდომა (**მშრ განმომცმნა თაშისი შანსი**) და ამის გამო იგი არ ცხოვრდა!

მთელი ჩვენი ცხოვრება წარმოადგენს დროის მოცემულ მომენტთა ნაკრებს, ანუ **მსლა**-თა ჯაჭვს და, თუ ცხოვრების რომელიმე განსახდურული წესი დაგვეხმარება შევიცნოთ ეს ყველაფერი, დაგვეხმარება სწორად(!) დავინახოთ და შევძლოთ, სწორადვე გამოვიყენოთ განგებობისა და მოცემული შანსი (შანსები), ვფიქრობთ, უმჯობესი იქნება ყოველი ჩვენგანი გახდეს ცხოვრების ამგვარი წესის თანაზიარი! - რაც არ უნდა მოვიმოქმედოთ, ეს არის ჩვენი შინაგანი სამყაროს გამოხატულება; მაგრამ, შესაბამისი, სპეციალური პრაქტიკის, ვარჯიშის (ცხოვრების წესის) გარეშე ამისი ბოლომდე შეცნობა წარმოუდგენელია! - მსოფლიოს ჩემპიონმა კარატედოს ეროვნული ფედერაციის პრეზიდენტმა, შავი ქაშის 6-ე დანის მფლობელმა, ბატონმა კახა ბასილიამ ერთ-ერთ თავის სატელევიზიო გამოსვლაში თქვა: „ჩვენ ვცხოვრობთ ხელოვნურად შექმნილი ცხოვრებით, არ ვცდილობთ სიღრმისეულიად შევისწავლოთ საკუთარი სამყარო და ამიტომ სისტემატურად ვხვდებით გარემომყოფი სიტუაციის ტყვეობაში. ჩვენ გვჯერა, რომ რაიმე იარაღი, სანის მხოლოდ გარკვეული სიმბოლო წარმოადგენს თვით საველის წინაარსს, მაგრამ, ეს არის თვითონ ჩვენივე ფანტაზიის ნაყოფი! - ასეთი მიდგომა ხელს უწყობს მხოლოდ და მხოლოდ საზოგადოებრივი გათიშვას, დაპირისპირებას, კონფლიქტებს. კარატეს ათვისებით, ცხოვრებისადმი ასეთი არასწორი დამოკიდებულება თვალსა და ხელს შუა ქრება და ცხოვრება მიზანმიმართული ხდება ჭეშმარიტებისაკენ! - ჩვენი არა გვაქვს შეცდომის დაშვების უფლება...“

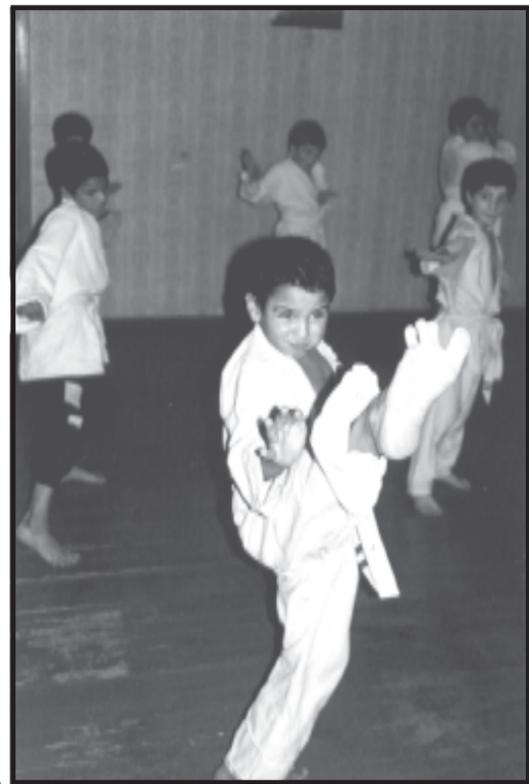
კარატე - გზა ჭეშმარიტებისაკენ

„თუ სიკეთე სრულდება იმისათვის, რომ დამისახურო სამოთხეში შესვლა, ეს ვერსიველობაა; ჭეშმარიტებას ვერ შექმნი - ის გაიცემა! ჩვენი ვალია სრულფასოვნად განველოთ საკუთარი ცხოვრება და მადლიერებითა და პატივისცემით მივიღოთ ღმერთისაგან გამოხატული სიყვარულის ნებისმიერი გამოვლინება... არ გაიქცე წარსულში და არ იოცნებო მომავალზე, სწორად იცხოვრე მოცემულ მომენტში და ხუსტად იქ იპოვი შენს ჭეშმარიტ მშ-ს!“

ლი შექმნება, რომელიც წარმოადგენს თამაშს და არა რეალობას, იმავდროულად, ავტომატურად წარმოიქმნება შეჯიბრებაში მონაწილეთაგან განსახდურული წესების დაცვის აუცილებლობა და შედეგად, რეზულტატი გლობალურად არაფერს არ წყვეტს. ერთადერთი, რაც მონაწილეებს აინტერესებთ, არის ის, თუ ვინ არის ძლიერი ამა თუ იმ წესების მიხედვით, ვისი ტექნიკა უკეთესია ამა თუ იმ წესების მიხედვით და ა. შ. მხოლოდ შეჯიბრებათა მეშვეობით შეუძლებელია საკუთარი თავის შეცნობა, მაგრამ, როდესაც საქმე გვაქვს კარატესთან, როგორც ნამდვილი ორთაბრძოლის სისტემასთან, ამ შემთხვევაში მოვარჯიშე დეგება ჭეშმარიტ რეალობასთან: როდესაც წლების განმავლობაში ადვანტი ვარჯიშობს ისეთი სისტემით, რომელიც უმთავრესად გათვლილია იმაზე, რომ ნებისმიერ ვარჯიშზე მან მაქსიმალურად იგრძნოს შეცდომის ფასი (თითოეული

ვაა იმ წინააღმდეგობებისა, რომლებიც ხელს გვიშლიან მივადწიოთ სულიერ წონასწორობას?!“ კარატეს გაგებით, უარყო ცხოვრებისეული ყოფა, არ ნიშნავს მოკვლე იმის მაგივრად, რომ იბრძოლო ჭეშმარიტებისათვის. სიკვდილის მიმართ ზედმეტად ფრთხილი დამოკიდებულებაც არ ნიშნავს კონფლიქტებიდან გაქცევას. სიცოცხლისა და სიკვდილის მიმართ მონური ურთიერთობის უარყოფა ნიშნავს უარყოფას იმისა, რომ თქვენ გმართავთ შიში, აგრეთვე, სულიერების დამსშობი უარყო პატივმოყვარეობა.

ამ დროს ავტომატიზმამდე დაიყვანება პასუხისმგებლური, სწორი დამოკიდებულება ცხოვრების ყველა საკითხისადმი. ნებისმიერ ადამიანს ეს მდგომარეობა ცხოვრების ნებისმიერ მომენტში შეიძლება დაუდგეს. აღნიშნულის თვალსაზრისით დადასტურებდა თვით ქრისტიანული რელიგია წარმოგვიჩინებდა: როდესაც მაცხოვარი ორ ავახაკს შორის ჯვარზე გააკრეს, ამ ორიდან ერთ-ერთი სამოთხეში მოხვდა, ხოლო მეორე - ჯოჯოხეთში იმ მიზეზით, რომ ცოდვებით დამძიმებულ ორივე მათგანს შეექმნათ ზემოთ აღნიშნული „**მსლა**“ (რომელიც აღარ განმეორდებოდა!) და აქედან ერთმა, თავისი სწორი გადაწყვეტილებით (**არ დაშვებ შეცდომას!**) აღიარა რა ქრისტე, და იმსახურა მისი სიტყვები: „ჭეშმარიტად გეუბნები შენ: დღესვე ჩემთან ერთად იქნები სამოთხეში“, ხოლო მეორემ, მოიქცა რა საპირისპიროდ („ერთი ჩამოკიდებული ბოროტმოქმედი გომბდა

ადამიანს, ცხოვრების ექსტრემალურ სიტუაციებში და კონკრეტულ შემთხვევაში, საბრძოლო ხელოვნებებში ვარჯიშისას - ბრძოლაში (სპარინგში) აქვს მხოლოდ ერთი შანსი! - ერთი და იგივე სიტუაცია აღარასოდეს განმეორდება. მებრძოლის (ადამიანის) შემცნობა ყოველთვის უნდა იყოს ხალასი და გარემომყოფი სიტუაციის ნებისმიერი ვიბრაციის

P. S. თანხმდებით, როდესაც კახა ბასილია დირექტორად იმყოფებოდა თავის ადგილს საბჭოთა კავშირის და შემდგომ, სნე-ს მასშტაბით საბრძოლო ხელოვნებათა სფეროში (დღესდღეობით, როგორც ცნობილია, ბატონი კახა არის აღმოსავლეთ ევროპის ქვეყნების ტრადიციულ კარატეს მთავარი ინსტრუქტორი!) და რასაც, სპორტულ მიღწევებში გარდა, იგივე მასშტაბით სჭირდებოდა უამრავ არაფიციალურ, მძიმე ბრძოლებში (სპარინგებში) გამარჯვება სხვადასხვა საბრძოლო ხელოვნებათა ცნობილ ინსტრუქტორებთან, ამ უკანასკნელებმა, სხვა რომ ვერაფერი მოუხერხეს, დასაშინებლად მიუზღავეს უზარმაზარი ბეჭითი შეიარაღებული ერთი თავზახვალადებული პიროვნება. „რას ფიქრობ სამოთხისა და ჯოჯოხეთის შესახებ?“ - გამომწვევად ჰკითხა შესვედრისას ამ უკანასკნელმა. „შენ ვინა ხარ?“ - კითხვას

კითხვითვე უპასუხა ბატონმა კახამ. „მეკვლედი!“ - იყო პასუხი. „მეკვლედი? შენი გამომწვევებით უფრო სულელს გავხარ!“ ამის გაგონებაზე ბეჭუთიანმა იმიშვლა თავის იარაღი, რაზედაც კახამ მშვიდად მიუთითა: „აი, ახლა გეხსენება კარები ჯოჯოხეთისაკენ!“ გონს მოგო რა მომხდური, ბეჭუთი ისევ უკან მიიღო ჯიბეში და გაიფიქრა. „აი, ახლა გეხსენება კარები სამოთხეში!“ - დაუმატა ოსტატმა...

კახაბერ მარტოხაშვილი, პროფესორი, საქართველოს სახელმწიფო აგარაული უნივერსიტეტის თვალის ფილიალის დირექტორი, საბრძოლო ხელოვნების შემეცნების კლუბ „ბონსაის“ საბჭოს თავმჯდომარე.

ცხოვრების ჯანსაღი წესი

ტრადიცია უნდა აღდგეს

სამბრთმშველის სოციალურ-ეკონომიკურ განვითარებაში გადამწყვეტი მნიშვნელობა ენიჭება შრომის ნაყოფიერების მრავალ, რაც ავტომატიზაციის, რობოტიკის, კომპიუტერიზაციის და სხვა პროგრესული მეთოდების დანერგვით მიიღწევა. ღონისძიებათა მართვაში წამყვანი როლი, ცხადია, ეკისრება ადამიანს, რომელსაც შრომის პროცესში პროფესიულ დონესთან ერთად სჭირდება ჯანმრთელი ორგანიზმი, სათანადო ფიზიკური მომზადება - ძალა, გამძლეობა, სიმუსტე, სისწრაფე, ექსტრემალურ სიტუაციებში კოორდინირებული მოძრაობების შესასრულებლად სწრაფი რეაგირების უნარი და სხვა თვისებები. საუბედროდ, თანამედროვე

ეპოქაში ადამიანების უმრავლესობას სწორედ ეს თვისებები აქვს დაკარგული. მსოფლიოში მეცნიერულ-ტექნიკურმა პროგრესმა, ფიზიკური შრომის მანქანური შრომით შეცვალა, ტრანსპორტის ბუშა და სხვა ფაქტორებმა გამოიწვია ადამიანის მოძრაობის შემზღვევა, ე. წ. „ჰიპოდინამია“, რომელმაც უარყოფითად იმოქმედა ორგანიზმზე - ორჯერ იმატა გულსისხლძარღვთა, სასუნთქი ორგანოების და სხვა სისტემების დაავადება, რასაც ხელს უწყობს, აგრეთვე, გარემოს დაბინძურება, არარაციონალური კვება, ჭარბი წონა, ნერვიულობა და სხვა მიზეზები. საქართველოს პარლამენტის მიერ მიღებულ სპორტის კანონში დიდი ყურადღება ექცევა ერის გაჯანსა-

ლების საქმეს. მე-14 მუხლის შესაბამისად, „წარმოება-დაწესებულებებში, ორგანიზაციებში და შრომითი დასაქმების სხვა სფეროში, მიუხედავად საკუთრების ფორმისა, აღმინისტრაციული ვალდებულება, შეუქმნას თავის თანამშრომლებს სათანადო პირობები სპორტში მათი უფლებების განსახორციელებლად, რაც ითვალისწინებს სამუშაო პროცესში და სამუშაოს შემდგომ პროფილაქტიკურ-აღდგენით მეთოდებებს, სპორტულ-მასობრივ და გამაჯანსაღებელ ღონისძიებებს“. შრომის პროცესში სპეციალური ფიზიკური ვარჯიშების ჩართვა პირველად გერმანიაში დაინერგა. ამ ღონისძიებების საფუძვლიანად შესწავლის მიზნით, ყოფილ საბჭოეთში ოცი

სამეცნიერო-კვლევითი ინსტიტუტი მუშაობდა შრომის სხვადასხვა დარგის სპეციფიკის გათვალისწინებით, მათ შორის საქართველოს ფიზიკური კულტურის სამეცნიერო-კვლევითი ინსტიტუტი. კვლევის შედეგები დაინერგა მრავალ საწრმოსა და დაწესებულებაში. მშრომელთა გაჯანსაღების საქმეს საქართველოს ფიზიკური კულტურისა და სპორტის კომიტეტის სპეციალური ფედერაცია ხელმძღვანელობდა. მიგვაჩნია, რომ უნდა აღდგეს უწინდელი გამოცდილება - წარმოება-დაწესებულებების ხელმძღვანელებმა სავალდებულოდ უნდა აქციონ შრომის პროცესში სპეციალური ფიზიკური ვარჯიშების ჩართვა მუსიკის თანხლებით. ამგვარი ღონისძიება არც პარლამენტარებს აწყვედათ - სხეულის ერთი მდგომარეობიდან მეორეში „გადართვა“ ნამდვილად წაადგება მათს ფიზიკურ და სულიერ მდგომარეობას. საქართველოს პრეზიდენტმა ქვეყნის მოსახლეობაში ცხოვრების ჯან-

სადი წესის დამკვიდრების შესახებ ორჯერ გამოსცა სპეციალური ბრძანებულება, მაგრამ ისინი, როგორც „კანონი სპორტის შესახებ“, სამუშაოდ, არ სრულდება და პასუხსაც არავის სთხოვენ. ვფიქრობთ, რომ საქართველოში დღეს ბევრი ორგანიზაციის ხელმძღვანელს შეუძლია, სათანადო ანაზღაურებით მიიწვიოს სპეციალისტ-მეთოდისტი და ყოველდღიური ფიზიკური ვარჯიშებით თანამშრომლებს გაუხანგრძლივოს აქტიური სიცოცხლისუნარიანობა, ამასთანავე, საერძობლად აამაღლოს შრომისნაყოფიერება.

ნანა ღვინაძე, მაია გვარამია, ილღარ გვარამია, საქართველოს ფიზიკური აღზრდისა და სპორტის აკადემიის მეთოდისტი.

თაობა

ასე ფიქრობს საქართველოს დამსახურებული მწვრთნელი, სპორტის დამსახურებული მუშაკი და დამსახურებული პედაგოგი, რესპუბლიკური კატეგორიის მსახივარი გურამ თოხაძე და განაგრძობს - თეონა ცერცვაძეს თუ სპონსორი გამოუჩნდება, გარანტიას ვიძლევი, რომ მსოფლიო ასეულში შეაბიჯებს.

როგორც შევიტყვევებ, ბატონი გურამი ქებას, და, მით უფრო, ასეთ პროგნოზებს იშვიათად იძლევის. თეონასთვის კი გაბიჭება. თეონა ერთი ჩვეულებრივი გოგონაა, ჯერ ისევე ბავშვობის ასაკისათვის დამახასიათებელი გულწრფელობითა და სიცელქით, ჯერაც შეუძლია, თანატოლ ბიჭებს „საქმეები გაურჩიოს“, ანდა თუთის საჭმელად წასულს დრო ისე გაეპაროს, რომ ვარჯიშებზე რომ საათის დაგვიანებით მივიდეს. თუმცა, საერთოდ, პასუხისმგებლობა მის შეგნებაში ღრმად გახდარა და მსგავსი რამ იშვიათად ხდება. და თუ მომზადებიან მწვრთნელი ამის გამო საყვედურობენ, მე, პირიქით, წაგებებები, რადგან გავა წლები და უკვე ასაკში შესულს სწორედ ასეთი მოგონებებით უნდა გაახსენდეს, რომ ჰქონდა ლაღი და უდარდელი ბავშვობა.

ერთი წლისაგ არ იყო გოგონა, როცა მის ოჯახს 1991 წლის იანვარში მშობლიური ქალაქის დატოვება მოუწია და უნებლიე თბილისელი გახდა. და ამან მისი ცხოვრების მიმდინარე განსაზღვრა. ცხინვალში რომ ეცხოვრა, ალბათ, იქაც გამოიჩინდა თავს რაიმე მიმართულებით, რადგან საოცრად მიზანსწრაფულია, მაგრამ ჩოგბურთული ვერ გახდებოდა იმ უპრაბო მიზეზით, რომ ცხინვალში სპორტის ამ სახეობას არ მისდევდა.

თბილისის მე-15 საშუალო სკოლის მეორე კლასის მოსწავლე იყო, მამის კარნახით, ლეილა მესხის ჩოგბურთის აკადემიაში რომ დაიწყო მეცადინეობა. ქალბატონმა ლეილამ გაითვალისწინა ჩვენი მდგომარეობა და მიუღო ორი წლის განმავლობაში შეღავათს გვიწვევდა. მისი წყალობით გახდა თეონა ჩოგბურთელი, - პატივისცემით იხსენებს თეონას მამა, ბატონი გიორგი ცერცვაძე საქართველოს ჩოგბურთის ფედერაციის თავმჯდომარე, აგრეთვე, თავისი ქალიშვილის პირველ მწვრთნელს არჩილ კეკელიას.

შემდეგში, როცა გოგონამ სპორტის ეს ლამაზი სახეობა შეიყვარა და გარკვეულ შედეგებსაც მიაღწია, მამამ იგი ოლიმპიური რემედიების ბავშვთა და მოზარდ ჩოგბურთელთა სასპორტო სკოლაში გურამ თოხაძესთან გადაიყვანა. მან მალე დაიწყო ჩოგბურთის ტურნირებზე გამოსვლა და 2000 წლის 9 აპრილს პირველი გამარჯვების სიხარულს ემთხვევა თბილისის განათლების სამმართველოს ფიზკულტურისა და სპორტის გაერთიანების ჩოგბურთელი ოლიმპიური სპორტსკოლის საგაგაფხულო პირველობაზე, სადაც პირველი ადგილი დაიკავა. მას შემდეგ საქართველოში

გამართულ სხვადასხვა ტურნირზე არა მარტო თავისი ასაკის, არამედ უფროსი ასაკის მომარტოა შორისაც გამარჯვებები მისი თანამგზავრი გახდა. ახლა მის პირად არქივში ათობით დიპლომისა და სხვადასხვა ჯილდოს გვერდით ლამაზად შემკული შვიდი თასიც იწონებს თავს. მათგან თეონა განსაკუთრებით აფასებს გურამ თოხაძის პრიზსა და საორგულო საათს, რომლებიც წელს, საადღომოდ გამართულ ტურნირზე გადასცეს, როგორც საუკეთესო მოთამაშეს, და ალექსანდრე მეგრეველის სახელობის პრიზსა და ჩოგანს, 2000 წლის ოქტომბერში რომ დაისაკუთრა.

- არ დამეფიქრებია, აგრეთვე, პირველი ადგილის მოპოვება საჩოგბურთო კლუბ „მზიურის“ მიერ გამართულ ნოდარ დუმბაძის მემორიალზე. ჯილდოები - თოჯინა, საათი და დიპლომი ნოდარ დუმბაძის ქალიშვილმა, ქეთინომ გადმოცა, მაშინ ჯერ კიდევ პატარა ვიყავი და თოჯინა ყველაზე მეტად გამიხარდა, - მიაზობს ახლა უკვე „ლიდი გოგო“, თეონა, რომელსაც 13 წელი 15 იანვარს შეუსრულდა.

თეონა ცერცვაძე თავის მწვრთნელ გურამ თოხაძესთან ერთად.

ამიგომ, როცა ბატონი გურამი პირველად მომეცა მკაცრად, წყენისაგან ვიტირე. სამაგიეროდ, ახლა, როცა ჩემი თამაშის საყურებლად მოდის და შეცდომის დაშვებისას მიყვირს,

ველობს, მიპყავს-მოპყავს, ფსიქოლოგიურად ამხნევეს. მოგჯერ პირველ დახმარებასაც უწევს ექიმის მაგივრად. გაქტიკურ რჩევებსაც აძლევს, რადგან შორიდან მაყურებელი უკეთ ამხნევს მეტოქის თამაშის დამახასიათებელ შტრიხებს.

მამა აღნიშნავს, რომ თეონა ძალზე ჯიუტია. ძნელია, გადააფიქრებინო თავისი დასახული მიზანი. ეს კი, ვფიქრობ, სპორტსმენისთვის ნაკლები არ არის, წარმატების საწინდარია.

ახლახან ლეილა მესხის სახელობის ტურნირზე თავისზე 2-3 წლით უფროსი ასაკის მომარტოებთან იასპარეზა და მხოლოდ ერთი შეხვედრა წააგო გექნიკური მიზეზის გამო (ჩოგნის სიმები გაუწყდა და გამოცვლა მოუწია). ამიგომ მე-3 ადგილს დასჯერდა. ამის მიუხედავად, მის უნარსა და შესაძლებლობებზე ყველა აღაპარაკდა - მწვრთნელებიც და ჩოგბურთელი დანიტერესებულნი და მისი მცოდნე სპეციალისტებიც.

და კიდევ ერთი თავგადაკლული გულშემატკივარი და მესაიდუმლე პყავს თეონას: ეს მისი უფროსი და ხატიაა - უმომოდ გულისხმიერი, კეთილი, მოკრძალებული, გაწონასწორებული, თავის ასაკთან შედარებით დინჯი და სამართი ქალიშვილი ხატია. იგი 122-ე საშუალო სკოლის მე-10 კლასის მოსწავლეა. ასაკის მიუხედავად, თეონა მფარველობს უფროს დას და ვაი იმას, ვინც ხატიას აწყენინებს! ხატია უმცროსი დაიკოს ყველაფერში ენდობა, თავისი გულის საიდუმლოსაც მას უმხელს და ყოველი ახლად დაწერილი ლექსის პირველ მსმენელადაც ის პყავს, ლექსების, რომელშიც ჩანს გოგონას ფაქიმი გრძნობებიც, ახლად ამოწერილი ლოტოტი ბალახის სურნელიც, პირველი ფიქის სინამცე და ქალიშვილობაში ნაბიჯგადადგმული გულის შეუცნობელი ფრთხილიც...

თეონას საფიქარი დაა ხატია. და როცა 2 წლის წინათ მან რთული ოპერაცია გადაიტანა, ვეღარ წინსობდნენ უცაბად დადინჯებულ, ნადვლიან გოგონაში დაუდგრომელსა და ანც თეონას. მის თვალებში ეშმაკუნები მაშინდა დაბრუნდნენ, როცა ექიმმა მას და მშობლებს ახარა, ყველაფერმა კარგად ჩაიარა. დებს ერთმანეთს პყავთ, მზრუნველი მშობლები გიორგი და ანგელინა და ბიძებიც, რომლებიც მათთვის სიცოცხლეს არ დაიმურებენ. მათს ფრთებქვეშ უდარდელი ბავშვობა არ მოჰკლებიათ გოგონებს, თუმცა მშობლიური ქალაქის ნოსტალგია ყოველთვის თან დაჰყვებათ, ქალაქისა, რომელსაც არც კი იცნობენ და მაინც უყვართ. ამიგომაცა, როცა სადაურობას ეკითხებიან, ანდა თბილისელები უკონიათ, ისინი ამაყად განუცხადებენ ხოლმე: ჩვენ ცხინვალელები ვართ!

ციალა კახინაშვილი. „სრ“ საკ. კორ.

თეონა ჩოგბურთის ვარსკვლავი გახდება

მარმან თეონა 122-ე საშუალო სკოლიდან 183-ე სკოლაში გადავიდა, რადგან იქ სპორტული კლასებია გახსნილი. სკოლის დირექტორი, ქალბატონი იმა ჯიქია არ უშვებდა თურმე ყველანაირად ხელს შევიწყოფითო, პირდებოდა. თეონას კი არ უყვარს, როცა შეღავათს უწევენ: რაც უფრო დაგვირთული ვარ, უფრო ყველაფერს ვასწრებო, მეუბნება. სკოლაში ფიზიკოსანია, ყველა საგანს თანაბრად სწავლობს, მათგანაც კი დაწვებული, ჰუმანიტარული დამთავრებული.

თეონა ამა წლის მაისში თბილისის საერთაშორისო ტურნირში მონაწილეობდა მომარტოა შორის. ერთეულებში უკვე თამაშა და მერე წყვილებში უნდა გამოსულიყო. შესვენების დროს სკოლაში გაიქცა - ქიმიში ოთხიანი პყვებოდა და მთელი წლის მასალა ჩააბარა მასწავლებელს, რომ ხუთიანი დაემსახურებინა. მერე უკან დაბრუნდა და წყვილებში ითამაშა. იქაც გაიმარჯვა. დღეს თეონა ცერცვაძე საქართველოში რეგიონული თვისი ასაკის მომარტოა შორის პირველი ნომერია. იგი წაგებას ვერ ეგუება, ყოველთვის პირველობისკენ მიისწრაფვის. ერთ-ერთ ტურნირზე თავისზე უფროსი ასაკის გოგონასთან დაბაბულ ბრძოლაში წააგო და თანატოლებმა დასცინეს.

- ვფიქრობ, მათმა დაცინვამ შემიწყო ხელი, რომ დღეს პირველი ნომერი ვარ. მომდევნო წელს იმ გოგონას ადვილად მოეუგე. ჩემი მწვრთნელი, ბატონი გურამი მკაცრი და მომთხონია. ბატონი არჩილისგან შეჩვეული ვიყავი მოყურებას, აქ კი არავითარი გათამაშება და შეღავათი.

ეს უკეთესი თამაშის სტიმულს მამდევს. 35 წელი იმუშავა გურამ თოხაძემ განათლების სისტემაში და კარგად იცნობს მომარტის ფსიქოლოგიას. ამიგომაც მის გაქტიკას ყოველთვის ენდობიან მომარტებიც და მათი მშობლებიც. მის გვერდით მუშაობს ქალიშვილი ეკა თოხაძე. მამა აღიარებს, რომ შეიღმა ზოგ საკითხში მასზე მეტი იცის.

ბატონი გურამი თეონას ახასიათებს, როგორც საკუთარი სტილის მქონე, ინდივიდუალურ მოთამაშეს, რაც, მისი აზრით, გოგონას დიდ მომავალს უქადის. - მერმისთვის თეონა შეიძლება ჩათვალოს ევროპის პირველობის პრეტენდენტად, - დაბეჯითებით ამბობს მწვრთნელი, - ახლა მთავარია, რეგიონული თვისი ასაკის სამუშაოდან არ გამოვიდეს. დაფინანსებასა საჭირო, რომ წელიწადში 10-12 გასვლა ჰქონდეს საერთაშორისო ტურნირებზე, ღია პირველობებზე, რათა უცხო გარემოში შეეჩვიოს.

მაისში თეონას პირველად მოუწია საქართველოს ფარგლებს გარეთ - ერევანში საერთაშორისო შეჯიბრებაში მონაწილეობა. წყვილებში პირველი ადგილი დაიკავა, ერთეულებში კი მეოთხეადგილი დათმო შეხვედრა ტურნირის პირველ ნომერთან, გამოცდილ მოსკოველ ჩოგბურთელთან. თუ ადრე წაგებისას ბრაზობდა და გიროდა, ახლა უფრო რეალურად შეაფასა მეტოქის დიდი გამოცდილებაც და უცხო გარემოსადმი თავისი შეუჩვეულობაც და მშვიდად შეეგუა დამარცხებას. ამან მწვრთნელიც გაახარა, რომელსაც მსგავს შემთხვევაში ხშირად უხდებოდა თეონას დაწყნარება, და მშობლებიც. ეს ნიშნავს, რომ თეონა იმრდება ასაკითაც და თვითშეგნებითაც. ამიგომაც, კიდევ უფრო სჯერა გურამ თოხაძეს, რომ ივლისის პირველობაზე თეონა წასვლის პირველი კანდიდატი იქნება. მთავარია სპონსორი გამოჩნდეს და თეონა ცერცვაძე, რომელიც შეჯიბრებებზე თბილისის კლუბ „მარტევეს“ სახელით გამოდის, აუცილებლად ასახელებს საქართველოს.

თეონას პირველი გულშემატკივარი მამაა. როცა შეჯიბრებას მამა არ ესწრება, თეონა ნერვიულობს, ამიგომაც გიორგი ყოველთვის ესწრება ტურნირებს. სპონსორობასაც უწევს მასაც და მის მეგობრებსაც: მედამხე-

მარმან თეონა, ალექსანდრე მეგრეველი, თეონა ცერცვაძე, ლეილა მესხი.

მსოფლიო შტრიხებში

თამაშის შემდეგ - ყაზარმაში

სამონტაჟო მონტაჟის მოთხოვნით, სამხრეთ კორეის თავდაცვის მინისტრმა შეცვალა სამხედრო სამსახურის გადღის პირობები სპეციალურად ერთი პიროვნებისათვის. ეს გახდა მსოფლიოს უკანასკნელი ჩემპიონატის ერთ-ერთი გმირი, ეროვნული ნაკრების თავდამსხმელი ან ჩუნ ხვანი, რომელმაც გადაწყვიტა გოლი გაიტანა იტალიის ეროვნული ნაკრების კარში. ამიერიდან ან ჩუნ ხვანს შეუძლია კვლავ თამაშის თავის ეროვნულ გუნდში, ოღონდ ერთი პირობით - თამაშის შემდეგ დაუყოვნებლივ უნდა დაბრუნდეს ყაზარმაში.

„მონაკო“ პრინცმა იხსნა

საშრანბაშის პროფესიული ლიგის საბაჟელო კომისიამ, როგორც გახდა „ეკიპი“ იუწყება, გააუქმა ქვეყნის ფეხბურთის ფედერაციის ადრინდელი გადაწყვეტილება და დატოვა საშრანბაშის ვიცეპრეზიდენტი უმაღლესი ლიგის მას, როგორც არც გაუწყვდით, დიდი ვალების გამო ატოვებინებდნენ უმაღლეს დივიზიონს. კლუბის ფაქტობრივმა მფლობელმა, მონაკოს პრინცმა ალბერტმა შეძლო სათანადო ინვესტირების მონახვა, ვალები დაფარა და ეს ცნობილი კლუბი სირცხვილისაგან იხსნა.

რახან „მონპელიე“ ვადარჩა

მანრისსაშის, როცა ფრანგული უმაღლესი დივიზიონის კლუბი „მონპელიე“ უკანასკნელ ადგილზე იყო, მისმა მწვრთნელმა ვერარ ბერნარდემ ერთი უცნაური პირობა დადო. თუკი მისი გუნდი უმაღლეს დივიზიონში ადგილს შეინარჩუნებდა, მაშინ მწვრთნელი ველოსიპედით 400 კილომეტრს დაფარავდა მონპელიეში ლურდამდე. „მონპელიე“ მართლაც გადაარჩა - მეთექვსმეტე ადგილზე გამოწარდა და ადგილი შეინარჩუნა. ბერნარდემ პირობა შეასრულა და ველოსიპედით თავის თანამგზავს პასკალ ბეაღთან ერთად 400 კმ იმოგზაურა.

ბლაცკერი ისრაელს დაპირდა...

შუშის პრეზიდენტი ოფიციალური ვიზიტით ისრაელს ეწვია და ამ ქვეყნის ფეხბურთის ფედერაციის 75 წლისთავსადმი მიძღვნილ შეიშში მიიღო მონაწილეობა. პრეზიდენტი ებრაელებს დაპირდა, რომ მისი ნაკრები მსოფლიოს 2006 წლის ჩემპიონატის შესარჩევი ტურნირის მაგნებს საკუთარ მინდორზე გამოართავს. საქმე ის არის, რომ რთული პოლიტიკური სიტუაციის გამო, ისრაელის ნაკრები 2002 წლის მარტიდან მოყოლებული იძულებულია ნეიტრალურ მინდორებზე ითამაშოს.

სხვა გაზეთიდან

ბენ-ბუდისტი და ნევრასთენიკი

სტივენ სიგალი: „მე ლამა ვარ“

გაზეთი „მოსკოვსკი კომსომოლცის“ კორესპონდენტი მამა და ვაჟიანი ესაუბრა პოლიფუნქციონარ სტივენ სიგალს, რომელიც მოსკოვის 25-ე კინოფესტივალის სტუმარი გახლდათ.

– ამოღებენ, ძალზე ფიცხი ხართ...
 – ამერიკაში, საერთოდ, ვარსკვლავებზე ყველაფერს ამბობენ. ნებისმიერი სიცრუე, რომელიც კი შეიძლება მოუვიდეს კაცს თავში, პოულობს თავის ადგილს გამეთების ფურცლებზე. რაც შეეხება იმას, რომ იმპულსური ვარ და არ შეიძლება საკუთარი თავის მოთხოვა, ეს პირველად მესმის. მე ხომ ბუდისტი ვარ, ლამა ვარ, აღმოსავლური ფილოსოფიის თავყვანის-მცემელი ვარ და 40 წელია ამას მივლევი. ამ დროის განმავლობაში არ მახსენდება თუნდაც ერთი შემთხვევა, როცა ვერ მომეთოვოს ჩემი გემპერამენტი. საერთოდ კი, რუსულ პრესაში ჩემზე მხოლოდ კარგს წერდნენ. მითარგმნეს თქვენს ჟურნალ-გაზეთებში ჩემზე გამოქვეყნებული მასალები.

– მართალია, რომ თქვენი ერთ-ერთი ბუდისტი ლამის რეინკარნაციად გადაირჩეს?
 – 60-იანი წლების დამლევის შედეგი გიბეგელ ლამებს, და მათ ისეთი შთაბეჭდილება შეექმნათ, თითქოს მე ლამის განსახიერება ვიყავი. მოგვიანებით, როცა გიბეგმი ჩავედი და შევეხვი იქაურ დევისის მსახურებს, რომლებიც 3000-4000 მეტრის სიმაღლეზე ცხოვრობენ, მათაც იგივე მითხრეს. ავიღე „შეებულეა“, ჩამოვმორდი აქტიურ საერთო საქმიანობას და დავიწყე სულიერი პრაქტიკის, რელიგიის შესწავლა, და ამან, რა თქმა უნდა, დიდი დახმარება გამიწვია. მაგრამ სულიერება განდევნილობას და გამოქვეყნებაში ლოცვას როდი ნიშნავს. შეგიძლია აკეთო სიკეთე, იბრძოლო ამისთვის. სულიერება ნიშნავს დახმარების სურვილს და მეც ქველმოქმედებას ვეწევი.

– მართალია, რომ თქვენს მამა იყო ცენტრალური სადაზვერუო სამმართველოს აგენტი ჩინეთში?
 – ნაწილობრივ მართალია, ნა-

წილობრივ – სიცრუე. დიას, მამაჩემი სამხედრო პირებთან იყო დაკავშირებული. და სწორედ ამის წყალობით ვეუფლებოდი მე საბრძოლო ხელოვნებას იაპონიასა და ამის სხვა ქვეყნებში. საბაგიო წოდებები მომანიჭეს აღმოსავლურ ორთაბრძოლათა დიდმა ოსტატებმა.

– რთული იყო თქვენთვის, ამერიკელისთვის, მოგეპოვებინათ მე-7 დანი აიკიდოში?
 – ძალზე რთული იყო – ამისთვის ორმოცი წელი დამჭირდა.

– რა არის აღმოსავლურ ორთაბრძოლაში მთავარი სიბრძნე?
 – საბრძოლო ხელოვნების მთავარი არსია არა ის, რომ ვინმე მოკლა ან დაჭრა, არამედ ის, რომ საკუთარ თავში ჩაკლა უარყოფითი ძალა, რომელიც თითოეულ ჩვენგანში არის, შენი სისუსტე. ამას გვასწავლის ყველა აღმოსავლური ორთაბრძოლა. სანამ მოწინააღმდეგეს დაამარცხებდე, უნდა შეძლო საკუთარი ეგოს დამარცხება. როცა ეგომ ვლადპარაკობ, ვგულისხმობ სხვებისთვის შენი ნებასურვილის თავისობის მცდელობას.

– მონაწილეობთ ქვეყნის პოლიტიკურ ცხოვრებაში?
 – აბსოლუტურად აპოლიტიკური ადამიანი ვარ. ბუნებით მისტიკოსი ვარ, მივლევი უძველეს სულიერ ტრადიციებს და ვფიქრობ, რომ ადამიანი რაც შეიძლება შორს უნდა იდგეს პოლიტიკისგან. თუმცა, არის მომენ-

ტები, როცა განზე ვერ განუდგები მოვლენებს და საჭიროა მათ მისცე გარკვეული შეფასება.

– თქვენ ერთ-ერთი ყველაზე პოპულარული მსახიობი ხართ, „ოსკარი“ კი ჯერჯერობით არ გაქვთ...
 – თვით „ოსკარის“ იდეა არის იმის შესაძლებლობა, რომ მსახიობებმა, რეჟისორებმა განსაჯონ თავიანთი კოლეგები. ამ პრიზის შემოღების შემდეგ ყველაფერი შეიცვალა და უბრალოდ პოლიტიკური თამაში გახდა. პირადად მე არასდროს მსურ-

და მიმელო მონაწილეობა პოლიფუნქციონარის თამაშში, მუდამ ვრჩები დანადგირად.

– ვინ არის თქვენი კერპი კინოში?
 – მე ვარ აკირა კუროსავას თავყვანისმცემელი – იგი ჩემი ერთადერთი კერპია კინოში. სხვათა შორის, ენახე მის მიერ გადაღებული რუსულ-იაპონური ფილმი „დერსუ უზალა“. მეც მსურს გადავიღო ისეთივე დრამა, როგორც ეს კუროსავამ შეძლო.

– თქვენ ყოველთვის განასახიერებთ დაღუპულ გმირებს. რატომ?
 – ჩემთვის ეს სულიერად უფრო იოლია – მე ხომ ბუდისტი ვარ. მაგრამ სინამდვილეში, ნებისმიერი რწმენა უწყობს ხელს მწვერვლების დაპყრობას. ეს ხომ ის არის, რაც მინაგანად მოსდგამს ადამიანს, და, საბოლოო ანგარიშით, ეს მარტოა ყოველივე იმის ჩორცხესხმაში, რაც ხორციელდება.

– მაგრამ, თქვენი გმირები ხომ კლავენ...
 – კინოს იმიტომ უწოდებენ ოცნებების ფაბრიკას, რომ ჩვენ ვფანტავთ იმით, ისევე, როგორც ცხოვრებაში, არის კარგი და ცუდი მხარეები, მეც ვცდილობდი მეთამაშა კარგი და ცუდი გმირები. სწორედ ეს არის მსახიობის ოსტატობა. ხოლო იმას, თუ როგორი ვიყავი ეკრანზე, არანაირი დამოკიდებულება არა აქვს ჩემს რწმენასთან. მე უბრალოდ საარსებო სახსრებს ვმოულობ.

– რა სტადიაშია ამჟამად მუშაობა ჩინეთში მსახიობად?
 – 17 წელია ვმუშაობ ამ ისტორიაზე და ცხოვრებაში ყველაზე მეტად ჩვენი პროექტის განხორციელება მსურს. წარმოშობით ნაწილობრივ რუსი და ნაწილობრივ – მონღოლი ვარ (სიგალის ამჟამინდელი მეგობარი ქალი, რომელთან ერთადაც ეწვია იგი მოსკოვს, მონღოლია). და, თქვენთვის, ალბათ, ადვილი გასაგები უნდა იყოს, თუ რა დიდ მნიშვნელობას ვანიჭებ მე ამას. უკვე მიღწეულია მორიგება

„Worner Bros“-თან. შესაძლოა, პროექტი სამნაწილიანი იყოს. მე მსურს წარმოვაჩინო ობიექტური – რამდენადაც ეს შესაძლებელია – პორტრეტი არაორდინარული ადამიანისა, რომელიც მოქმედებს არაორდინარულ გარემოებაში. არ უნდა დაგვავიწყდეს, რომ მამინ ძალზე „არეული“ დრო იყო, უნდა მოგეკლა სხვა, რათა შენ არ მოეკალით, და მე მინდა უბრალოდ ვუჩვენო ადამიანის ცხოვრების ამსახველი ისტორია იმ მხელბუდობის ვაშლს. რა თქმა უნდა, არ მსურს იგი წარმოვაჩინო წმინდანად, მაგრამ არც დემონად მსურს მისი გამოყვანა...

– ამბობენ, რომ თქვენ იწყებთ მუშაობას ფილმზე „ალფა-3“.
 – დიახ, ეს ცნობილი ლეგენდაა. მაგრამ უნდა გითხრათ, რომ უახლოესი ორი წელი უკვე შედგენილია მამის დაგეგმილი, ვაპირებ მონაწილეობას ექვს ფილმში, მაგრამ მათგან არც ერთს არ ჰქვია „ალფა-3“. თუმცა, რა თქმა უნდა, თუ რაიმე გამოჩნდება, უარს არ ვიტყვი.

– თქვენ გიყვართ „ქანთრის“ სტილის მუსიკა, უკრავთ გიტარას. რა არის თქვენთვის მუსიკა?
 – მუსიკა ჩემთვის არის ღმერთების ენა, იგი ყოველად წმინდად მიმჩნია. საერთოდ, ადამიანი ამ ქვეყანას ევლინება სიმღერით. როცა დავიბადე, თურმე ვტიროდი, ვტიროდი – მაშასადამე, ვღმერთობდი. მე მიყვარს სიმღერების შექმნა, დაახლოებით 130 სიმღერის ავტორი ვარ. და ბოლოს მიხვდი, რომ უკვე შემიძლია გამოვიყვანო ალბომი, რასაც ახლა ვაპირებ კიდევ. პოლიუსერებთან მაიღე კერისთან, სე-ლინ დიონთან, ჯენიფერ ლოპესთან ერთად ფირფიცის ჩაწერას ვაპირებ.

– ანუ ცდილობთ საკუთარი ძალები უფრო ფართო ასპარეზზე მოსინჯოთ?
 – უწინარეს ყოვლისა, მინდა ვქმნიდე ისეთ კინოს, რომელიც გულში ჩაწვდება ადამიანს, აიძულებს მას იტიროს და იცინოს. ეს არის ნებისმიერი რეჟისორის და მსახიობის ამოცანა. მე, რა თქმა უნდა, მსურს გავაფართოვო ჩემი პორტფოლი.

– დაგეგმილი ხომ არ გაქვთ ავტობიოგრაფიული ხასიათის ფილმის გადაღება?
 – ვფიქრობ, რომ ამის დროც მოვა.

„მოსკოვსკი კომსომოლცის“, 2003 წლის 30 ივნისი.

ათლეტიზმი

ივარჯიშეთ ჩვენთან ერთად ათლეტიზმის გაგება. | ნაწილი

თბილისის ივანე ჯავახიშვილის სახელობის სახელმწიფო უნივერსიტეტის მაგისტრატურის მესამე კურსზე მათემატიკის სპეციალობის ეუფლება წარმომადგენელი სტუდენტი რაბი ნაწილი.

ეს ხდება დილის საათებში, ხოლო ნამუდამდევს მას უკვე სულ სხვა საქმიანობა ელოდება. რეგულარულად, წლიდან წლამდე რატი მშობლიური უმაღლესი სასწავლებლის ათ-

ლეტიზმის დარბაზში ვარჯიშობს, ჯანმრთელობასაც იკავებს და გონებრივი დატვირთვისგანაც ისვენებს.

ბათუმის რაბი ნაწილი მსსრულებით:
მსრულების და მკერდის კუნთების ვარჯიშები
 1. განმკლავი პანგელებით (სურ. 1). ათ-

ლეტი ერთმანეთთან შეხებაზე უშვებს პანგელებს ძირს, შემდეგ ისევ წევს მემოთ განმკლავით. სრულდება 6 მისვლა 10-10 გამეორებით.

2. იგივე ვარჯიში ტრენაჟორის ბლოკებით (სურ. 2). ათლეტი ერთმანეთთან შეხებაზე ექაჩება ბლოკების სახელურებს, შემდეგ ისევ უბრუნდება განმკლავს. სრულდება 6 მისვლა 12-12 გამეორებით.

3. ტრენაჟორის სახელურების ერთმანეთთან შეხებაზე მომიდგა (სურ. 3). სრულდება 8 მისვლა 12-12 გამეორებით.

4. ტრენაჟორის სახელურების აჭიმვა განიერ ჭიდიტ (სურ. 4). სრულდება 6 მისვლა 8-8 გამეორებით.

უზრავთ შავმანქანაში.
 თეიმონ ნიკოლაიშვილის ფოტო.

დავით ტაძიკა — 50

... პომეხს 50 წელი შეუსრულდა, — ამბობენ, ეს შუა გზაა...
დავით ტაძიკის ბიოგრაფიული წიგნი 1981 წელს გამოვიდა — მას „ნიმდელი“ ერქვა.

დავით ტაძიკე აქტიურ საზოგადოებრივ მოღვაწეობას ეწევა — სხვადასხვა წლებში იყო საქართველოს მწერალთა კავშირისა და რუსთაველის საზოგადოების გამგეობის წევრი.

ზოგჯერ ბრალდება ეხება და გამოაქვეყნა რამდენიმე ნაწარმოები. ამჟამად იგი მუშაობს სრულიად საქართველოს რუსთაველის საზოგადოების ლიტერატურულ და მეცნიერულ ურთიერთობების სელმძღვანელად. მისი ლექსები რუსულად არის თარგმნილი.

გთავაზობთ ბიოგრაფიას ახალ ლექსებს.

ნანა ღვინჯიანი

პოეზია უპირველეს ყოვლისა

ახალი რვეულიდან

პაატა ბურჭულაძის

ივრის ცა უსმენს ქორაღს ტანების,
ამ ჰანგს უგზო ხიმს სომ ვერ

ანინადრებულ ვრცელ დარბაზებში,
სემი სამშობლო სმია, პაატა!

და მგლოვიან კლავიშებს ალბათ,
სწირდებამ პაატა ბურჭულაძის,
ეს გალობაა სიონის კართან
თუ ფლორენციის თაღებზე მღერი.

მუსიკა — როგორც ხულის საგზადი
სამეზარს თქნეს ოდესმე ისინი,
და გოდუნოვის დარღ-რეკვიემში
დაჭრილი ღომის გოდებად ისინი.

უნადგვლენ მენი ციური ბანი,
მიწას მოსთივლენ ცრემლ-მწიქარ
რუკებარ,
ზედასწინ ველზე მწიქლარე ნისლს თუ,
სეფს სულს განისხულს მამულუკებად.

გადაკტიონის მღვდლარებს ასლა,
ნანგი მთროღლარე ქართვლის
სერობი,
რომ მართლად „იქნებ მღვრინს
ანსად“,

როგორც ამ დღითურ საქართველოში.

(ვაჟას მონოლოგი)

გაგვიფრდამდა სიცილიც,
სეტყი, ეზი ბრალია,
ცოლ-შვილ მშობრი დაბვიდის
ღამის დაგვიტყვენ ბანი.

ნრდილქვე კოტრიალს ვუნდოვართ,
ნამოკვანაგდა სმადია,
მოკვარეს მტრებად ვივიდებთ,
მტრისა გვეტყება ვალი.

ენასა ვაქვეთ უქმად,
ვრატრატებ როგორც წვლია.
სემ ცოლგა მისცენ იმასა
ენის სამშობლო არი...

ამ გორის იქით სეგია,
სეგადამა კიდევ მდინარე,
მთაშუა ნახეთქბული
ანუერთბული, შვირადღე,
ამ გორის იქით წვარო დის,
მიწე, რისთვისდა მამადღე.

ვუაილო, დანსმრებულყო,
სოფლის მინდვრისა ვუაილო,
სემსე წვენსა და ნივილი,
გულში წაით არ გაივლო.

დასიმრებულდ რომ ივოს
ეს უნაზენი სეგები,
გულო, დანსნი და დოკრი,
რა დობე-კორეს ვეგები,
გმადლობთ, უფალო, ამ ციქქვე
მენი წვალობით ვებრებები...

შენ გიმტკბენენ დუმილის შხაით,
რომ მოკვანი სნობების ქოროს,
სხეებს სანსლეთა ებობათ დიბა,
შენ გათაშილი დილგა სორო.

და როგორ თქვა უსახურებად,
ზედა, რომელიც შენ ასე გწამდა,
შემა, რომელიც თავიანს უგებდი,

შემა, რომელიც ანგელოსს ჰგავდა.
დაბადეს შენი ვოკალი სტროფი,
ატრებად და სეიტრინებარ,
დაინაწილეს სხვისთვის ურგები,
სეივნი მადული შენი ქონება.

შენ გიმტკბენენ დუმილის შხაით,
რომ მოკვანი სნობების ქოროს,
სხეებს სანსლეთა ებობათ დიბა,
შენ გათაშილი დილგა სორო...

ენის ბოლოს ივლებთან,
დამედვენს მეფარები,
თითქოს ღამის ქურდი ვიყო,
შველ ნაღიან ვეფარები.

სინაეს სოფელს, ვრუ წაქვაცაი,
ტკბილ ნანინად ვერება;
ბუნრებიდან სქელი კვამლი
თბილ სანსებარ ვსურება.

ვეღარ მცნობენ რა ხანია,
თსმელები და ბილიკები,
ქადაქადაბას დამცინიან,
კბილნოდერა ქილიკები.

სისარულიც არის, მარა
უფრო დიდი არის დარდი,
მთავარ მიწვეს მეტ სურობას,
ეს ბებური დარდიმანდი.

ისევ შეგვიდით საფენგო,
ზღაბრებო და არაკებო,
სინსარშიაღ საფერებო;
სემი სოფლის ჭადაკებო.

გაუმედი თითქოს, წამართვა მადი,
გული საგულეს ამოვიარდა,
სხვა არაფერი, შემოამყვად წაით,
ქადა, რომელიც ვრთ დროს მიფარდა.

რაც განსევდი არსებობდა
წარსულში დარბა,
ჰევეა და ჰევეა სარეკება,
შველ ვამს ისხენებს,

გადჭრილ მორზე ვრთამოკვივით
დავუბა ვანსა,
თითქოს მოსუფი მამანევი
ლოღზე ისევენებს...

სიკვილი უნდა კარნაუალს ჰგავდეს,
სიცილიც უნდა ჰგავდეს გაფრანას,
ლექსი — ირმების სმამადღ ვვირინს,
ქადა — ნისლები მოღზე დაფანს.

წვიმის სქელ თქვეში თუ ვილუქმები,
ენება უფროდ არ დიურება,
გადას არ ივოს, ისე მწერება,
ტანში ცვენლივით მიტანს სურება.

მე ხული ხემი ლექსში ვივლქვე;
შუქლქვაელი სომ მინც შევექვე,
ვაი მას, ვინაც ისე წაივდა,
ვერ გაისედა სეფისკენ ვრთველ.

ხულ გუთან-კავებებულყო,
ბედთან ნანარმოლო სარო,
ამ ცვლ-მწერად წუთისოფელში
რა უბედური სარო.

გულმრუდი კადი
კაბინეტში მივინის ტკბილად,

დავით ტაძიკა

გარეთ მზეა და უსაშველოდ
საყვარლად თბილა.
სახე კი არა, მზერა იგი
ბელსებლის ღანდის, —
თითქოსდა ვინცის ღოდუები
სხეულში სმადის...

ცა მიწად გექცა და მიწა სეცად
მთა თოვლის გუნდად გეფუქება სეცადი,
როგორც კომპარულ სინსარში ვემა,
ისე შემოდის სარბანა შენი.

მუდამ მართალი რწებოდი სხეულთან,
მუდამ ცოდვილი, უფაღთან, სარბანა,
მე შიშით გიმწერ, როცა ღოდულო,
მარწმუნებავით აღსავლის კართან.

მთებმა, სიცილიც მეფარებმა,
ვეგრებოთ აზურეს თვადება,
ცრემლ-მოთქმა დანცეს სარბანა,
ცინეს შესწესო კარები.

ვაი, რომ კვლავც დამე,
მკლავებ გვიტყვი ადარი,
მტრსანობად გულზე მწარეა,
ცინეს შიგნიდან გამტკბარი...

ვაი დიდგა ფიტრულები
დაბილი ტიტრულები,
მე რომ მარჯვნივ ვცვენებდი,
შენ ხულ სხვა გზით იურება.

დაღვრვილი გვიტყვიან,
კბილნოდერა რიკულბი...
ასხენი სუფი გადამადულ ქველ
სინსარებს ვრთილად,
იქ, დედანემო, სემს დაკონილ ბაგუბობას
სინსარე;
იქ, ჭალები და ენებია თვადით
სეფენი,
იქ, ცინფერ მოღზე დაბაღასობს
თვარი დრუბენი.

მთებია შორი, მთებია ისე მიწიდან
იქ, შეიძლება ვრთეს ნარტი ანგელოსს
...ასხენი სუფი გადამადულ ქველ
სინსარებს ვრთილად...

ფარსია ეს დღე;
რის დიდგანსაც ანირებს იგი,
შენ სტარტი სარ
და ამავთ შენივე სეფერი;
და პარტყრიდან მოკურად
მანისი ქირქილს,
მუნანთური სიყვარავით
გომსადებს ბედი.

ფარსია ეს დღე;
უსმოდ გოდებ,
უსმოდ ივინი,
და კულისებშიც
უსმოდ დგანარ,
წლები კი მიდის.
და ისე უცქერ ბაგირებით
ამართულ ფარდას,
ვით თერმომეტრში სინსანგან
აქველ სინდივს.

გაუაღებს იგი,
იყო ფილიდი, იყო მართალი,
იყო რეკვინი, იყო შუთი
და იყო ბრქენი,
და სოკურ მიღმი
თუ გავირებს, რა სმია, იგი? —
რაც სმადელია შენია და
არაა შენი...

ლიტერატურული ციკლი

აკაკი ხინთიბიძე

„ღიბსებათ ლუსუმსა“

პარმონელებს გულსგულში აქვთ
სიკეთე. ამბე ჩვენი ღვესიკაც მი-
უთითებს. ბურახელი ვარაიციები-
თაა სიყვები: სიკეთე, გული,
გრძობა. „უგულო კაცი ვერ კა-
ცობს“, — გემოდვარავს რუსთველი.

„სიკეთისთვის სიკეთეს არაფის და-
წვავიანებ“, — გვეუბნება ვაჟა.
გველიც კი, „ადამის მოდგმის მტე-
რი“, ხალხს ფუბის ანგელოზად ჰყავს
დასასხული.

კახეთის ერთ სოფელში მომხდარა
— გველი შეეჩვია სამმარეულოს...
ღიბსახლისი პურის ნაფცქვენებს უყ-
რია. ოჯახში ახლად შემოსულმა
რბალმა სამმარეულო დაგაბა. გველს
საჭმელი აღარ დახვდა. ღიბსახლისმა
ისევე დაუყარა პურის ნაფცქვენები.

შემოვიდა გველი. მიხვდა ყოველივეს
და მის მიერ დაშხამული ჯამ-ჭურ-
ველი, რომელშიაც ადამიანის საკ-
ვეთი ოლო, კუდით დაამტკვრია.
„გველიც არ ჰკბენსო გუთისღე-
დას“, — იტყვიან ხალხში.

გველის თემამე ბუერი თხმულება
დაწვრილა. ვაჟას „ბახტრიონს“ გა-
მოეჩვენა: „მტრისაღც დედასა გვე-
ლი ჰკბენს და ჩაუძვრება უბედა,
გმირთა აღმრდელთა ძუძუებს გა-
იხდის თავის ბუდედა“.

„ბახტრიონის“ გმირებში ვაჟა
განსაკუთრებით გამოჰყოფს მეზ-
ვას და ლუსუმს. „მეზვამ საოცარ-
ია“, ლუსუმი — „ომში ცხარია“.
ორივე თანაბრად უყვარს. ექსპ-
რესიულადაა დახატული მათი შე-
მართების სურათი: „მიჰკივის თათ-
რებს მეზვამ, შეუპოვარი, მალია...
შეწოდა, მშობამ, ვაჟკაცსა დამარ-
ნიშული ხმალა“. „ლუსუმმა თო-
ფი გამაპკრა, არ აუფეთქდა ფა-
ლია, დრომას მიუძღვის ლომივით,
ამბიწვად სხამდა, შამუქახა ღამ-
ქარსა“ და ა. შ.

ამავე დროს, მეზვა და ლუსუმი
ორი განსხვავებული ხასიათია. მეზ-
ვა უღმობელია, ლუსუმი — გულ-
მომწყალები. „თუ გახსონს, ერთ ლექს
ხმლითა ვეც, ჰიმაღ მოვწყვიტე თა-
ვი“, — მოაგონებს მეზვა ლუსუმს,
— „თავი გაგორდა მიწამე, გრემბ
დაუწყო კაპუნი... შენ შაგებრალა
ურჯულო, მოგიწყლიანდა თვალბი...
მე არ მებრავის, ლუსუმო, მო-
უნათლაგი აროდის“.

„ვისაც ჩვენ არ ვებრავლებით, ჩვენ
შავებრავლოთ რისადა“, ათქმევი-
ნებს ვაჟა მეზვას და ამ შემთხვე-
ვაში ორივე გმირი ერთადაა.
ვაჟა ხშირად შეგვახსენებს ლუ-
სუმის კეთილ ხასიათს.

„ლაშქარი კვირიას მოწყენის მი-
მებს ეკითხება. იგი გაჩრებულია.
არც არავინ იღებს სმას. „იქნება
ცუდ სიმმარ მნახე, გულზე დაგაწვა
ისაო? შაჰკითხა ბერმა ლუსუმმა,
ვადა უტაცა ხმლისაო“. „ვადა უტაცა
ხმლისაო“, — განსაკუთრებული
მრუნვის გამომხატველი მოქმედება.

მართლაც, ცუდი სიმმარი ნახა
კვირიამ. „ეწვიინა ლუსუმს სიმმარ-
ი, ცრემლები მოსდის წყვილადა,
— კეთილად ახდეს, მაინც თქვა. გუ-
ლანუყვებით, რბილადა“.

„როცა ლაშქარი კვირიას დაღაგ-
მე აიღებს ეჭვს, ლუსუმი შე-
მოუბახებს: „რად ჰკრებთ დიაცებრ
ჭორებსა... რად არ გახსენდებთ,
ბოიყვებო, ჩვენის სამშობლოს გო-
რებსა“. ჩინებული პოეტური არგუ-
მენტაციაა.

პოემაში ვრცელი პასაჟია უგრძ-
ობლობის თემამე: „მკვდარია, უგრ-
ძობი კაცი, უსამარლესი მკვდარ-
მედა... ისე მოკვდება, ვერ შედგეს
ერთ წამს გრფობისა მთამედა. სა-
მარელია დადგომა უგრძობელო-
ბის გზამედა“.

ომი განაღდა. ერთიანად გაქლი-
გეს მტერი. რა დაუდგებოდა სამ-
შობლოს სიყვარულით ანთებულ
ლაშქარს, როცა ყოველი მხედრის
გულში ხალხური ღვესი ხმაურობ-
და: „ფეხს დავეკრავ, გადავფრინ-
დები ბახტრიონ გაღავანედა“.

მეზვა ბრძოლის ველზე დაეცა.
ლუსუმი მოიკითხეს, — მეზვას დაჭ-
რა ეწყინაო. მერე კი მისი ვერა-
ფერი გაიგეს.

ვაჟა სასიკვდილოდ ვერ იმეტებს
ლუსუმს. იგი უდაბურ გყვში დაჭ-
რილი წვეს. გველი გაიგვრებს მის
კენსას. „ღიბსახლისი განის გლარ-
მვით“ დაადგება თავმე. „გველს
შავებრალა ლუსუმი... ბორბების
გმა გაუშვავ, კეთილი დაუჭერია“.

წყელს ულოკავს, წყალს ასმევს,
საჭმელს უმიდავს. „ღამდამ მლა-
პარსაც უამბობს ორის ობოლის
მმისასა... „ამბობენ: შამბლებინა
სნეულსო ფეხზე დადგომა“.

ვაჟა ივრინებს: „ერთი უსწაველი
ფმადელი მეკითხებოდა: ვაჟავ, თუ
ღმერთი გწამს, ნუ დამიმაღავ, სწო-
რედა თქვი, საქართველოს თავი-
სუფლებას არ გულისხმობ, „ბახ-
ტრიონში“ რომ ამბობ: „ღიბსე-
ბაო ლუსუმსა ღამარის გორზე შა-
დგომა? — იქნებ ვგულისხმობდე, — ვუ-
პასუხე...“

კალამი დავე, თითქოსდა, ვთქვი
სათქმელი. მაგრამ რაღაც უკმა-
ყოფილობის გრძობა დამრჩა; ო-
რეკვი ნაწარმოებზე საუბრისას არა-
სოდეს პოეტიკის გვერდს არ ვუვლი.

...ამ დროს ქუჩიდან ჩორქოლი შე-
მომესმა და გართიული ფრამა გე-
ვარჩიე: აქციათ და ფრამიამ ქვე-
ყანა დააქცია. მენიშნა. ვაჟამ და,
იგულისხმება, თვით გველმა ხომ
სიკეთის გამო დაინდო ლუსუმი?

უნდა დაგვაფიქროს ასე ღამამად
ნათქვამმა ამბავმა.
ნუ გავბოროტდებით, ხალხო! გა-
ბოროტებული კაცი საღად ვერ ამ-
როვნებს. სიკეთის გმას ნუ დავაგ-
დებთ! გავისხენოთ: ვაჟამ კლდეს
ათქმევინა: „გვიყვარდეთ, კაცო ერთ-
თმანეთი“!

გველის სიბრძნე უცყუარია. „მეც-
ნიერ, ვითარცა გველი“, ვკითხუ-
ლოთ სახარებაში.
ნამდვილად ეღიბება ლუსუმსა
ღამარის გორზე შადგომა!

პარმონე, ფასანაური ყოფნისას,
იქაურ მოხუცებს გავესაუბრე. მითხ-
რეს: მთიულეებს ვაჟა არ უყვარ-
დათო, — გაკვირვებით შეგხედა. —
როცა „ბახტრიონის“ დაწერას ამი-
რებდა, მთიულეებისთვის შემოუთ-
ვლია: ამდენ და ამდენ ცხვარ-
ძობობას თუ მომცემთ, ბახტრიონ-
ის ციხის ადებამი მთიულეებსაც
მივაღებინებ მონაწილეობასო.

მთიულეებს ჯვარი ეწერათ და
ვაჟა ისტორიულ ქრონიკას კი არ
წერდა, ღმერთი იყო და თუნდ აფ-
რიკელებს წამოიყვანდა.
ღეგენდად დარჩენს!..

აკაკი ხინთიბიძე

აზერ-ჩირაბ-ბიუნეშლის ოფშორული საბადოების ათვისების I ფაზის პროექტი და ბაქო-თბილისი-ჯეიჰანის სამსპორტო მილსადენის პროექტი პროექტის დოკუმენტაციის სამართაშორისო საჯარო განხილვის პროცესი

აზერ-ჩირაბ-ბიუნეშლის ოფშორული საბადოების ათვისების I ფაზის პროექტი გულისხმობს კასპიის ზღვის საბადოების ათვისებას, აზერბაიჯანის სანაპირო ზოლში. ბაქო-თბილისი-ჯეიჰანის მილსადენის პროექტი მიზნად ისახავს 1760 კმ სიგრძის მილსადენის მშენებლობას, რომელიც მოხდება ყოველდღიურად ერთ მილიონ ბარელამდე ნედლი ნავთობის ტრანსპორტირება აზერბაიჯანიდან, საქართველოს გავლით, თურქეთის მიმართულებით, საიდანაც ნავთობი შემდეგ მიეწოდება მსოფლიო ბაზრებს, და რომლის ამოქმედება 2005 წლიდან არის დაგეგმილი. ამ პროექტებში განხორციელებული ინვესტიციები ჯამში 10 მილიარდამდე აშშ დოლარს მიაღწევს, რაც მათ შორის მოიცავს 3,2 მილიარდ აშშ დოლარს აზერ-ჩირაბ-ბიუნეშლის I ფაზის განვითარებისათვის და 2,95 მილიარდ აშშ დოლარს ბაქო-თბილისი-ჯეიჰანის საექსპორტო მილსადენისათვის. ორივე პროექტს წარმართავს კომპანია „BP“, თითოეული ამ პროექტის საერთაშორისო ინვესტორთა ჯგუფების სახელით.

ერთობლივი მანდატის ფარგლებში, „საერთაშორისო საფინანსო კორპორაცია“ (IFC) მსოფლიო ბანკის ჯგუფის წევრი, რომელიც ახორციელებს ინვესტიციებს კერძო სექტორში და „ევროპის რეკონსტრუქციის და განვითარების ბანკი“ (EBRD) ამჟამად განიხილავენ თითოეული 100 მილიონი აშშ დოლარის გამოყოფის საკითხს აზერ-ჩირაბ-ბიუნეშლის საბადოების ათვისების I ფაზის პროექტისათვის და თითოეული დამატებით 150 მილიონი აშშ დოლარის გამოყოფას – ბაქო-თბილისი-ჯეიჰანის პროექტის დაფინანსების მიზნით.

პროექტების მიერ ნაკისრი ვალდებულებების შესრულების კონტრაქტში, რომელიც გულისხმობს პროექტების მშენებლობის და ექსპლუატაციის ეტაპების რეალიზაციას გარემოსდაცვითი და სოციალური სფეროებისადმი საპასუხისმგებლო დამოკიდებულების პირობებში, პროექტებმა მიმართეს უპრეცედენტო ნაბიჯებს – გადაწყვეტილებების მიღების პროცესში გამჭვირვალების და საზოგადოების მონაწილეობის დონის ამაღლების მიზნით, რაც, მათ შორის, მოიცავდა გარემოსდაცვითი და სოციალური საკითხებზე ფართომასშტაბიანი საზოგადოებრივი კონსულტაციების და საჯარო განხილვების ორგანიზებას, გასული ორი წლის განმავლობაში. პროექტების ტერიტორიის მფლობელ სამივე ქვეყანაში მოეწყო „ბუნებრივი და სოციალური გარემოზე ზემოქმედების შეფასების“ ანგარიშების საჯარო განხილვა და ეს დოკუმენტები ფართო საზოგადოების შესწავლის საგანი გახდა, რასაც 2002 წელს მოჰყვა დოკუმენტების დამტკიცება ქვეყნების მთავრობების მიერ.

ქვეყნების ტერიტორიაზე პროექტების ზემოქმედების არეალში მოქცეულ მოსახლეობასთან, პროექტების ქვეყნების ხელისუფ-

ლების ორგანოებთან და სამოქალაქო საზოგადოებრივ ორგანიზაციებთან კონსულტაციების გარდა, ზოგიერთი საერთაშორისო საკრედიტო ინსტიტუტების მოთხოვნით, რომელიც პროექტის დაფინანსების შესაძლებლობას განიხილავს, უნდა მომზადდეს და საჯარო განხილვას დაექვემდებაროს „გარემოსდაცვითი შეფასების“ დოკუმენტაცია, რაც უზრუნველყოფს ამავე ინსტიტუტების და ორგანიზაციების შესაბამისი პოლიტიკის წესების და სახელმძღვანელო პრინციპების შესრულებას. ამ მოთხოვნებიდან გამომდინარე, შეიქმნა დიდი მოცულობით დამატებითი დოკუმენტაციის მომზადების აუცილებლობა, რომელიც გაერთიანდა დოკუმენტების ამ პაკეტში, რომელიც ამჟამად არის წარმოდგენილი საჯარო განხილვისათვის.

წინამდებარე განცხადებით იხსნება საჯარო განხილვის 120-დღიანი პერიოდი (2003 წლის 12 ივნისიდან), რომელიც წინ უბღვთ პროექტის დაფინანსების საკითხის განხილვას „საერთაშორისო საფინანსო კორპორაციის“ და „ევროპის რეკონსტრუქციის და განვითარების ბანკის“ მიერ. ეს ორგანიზაციები მიესალმებიან შენიშვნების და მოსაზრებების მიღებას საზოგადოების წევრების, არასამთავრობო ორგანიზაციების, სამოქალაქო საზოგადოებრივი ჯგუფების და სხვა დაინტერესებული მხარეებისაგან.

ფართო საზოგადოებას შეუძლია გაეცნოს საჯარო განხილვის მასალებს ინტერნეტ-გვერდზე, რომლის მისამართია www.caspiantradeexport.com ან მსოფლიო ბანკის „Infoshop“-ში (701 18th Street, N.W., Washington D.C., U.S.A.) და EBRD –ს საინფორმაციო ბიზნესცენტრში (One Exchange Square London სამუშაო საათებში).

აზერ-ჩირაბ-ბიუნეშლის და ბაქო-თბილისი-ჯეიჰანის პროექტების დოკუმენტაციის ასლების გაცნობა შესაძლებელია აგრეთვე ქვემოთ მითითებულ მისამართებზე: ბაქო-თბილისი-ჯეიჰანის მილსადენის კომპანიის ოფისი, საბურთალოს ქ. 38, თბილისი, ტელ: 59-34-00.

რეგიონალური გარემოსდაცვითი ცენტრი კავკასიისათვის – ჭავჭავაძის პრ. 74, ოთახი 901, თბილისი.

ილია ჭავჭავაძის სახელობის საქართველოს პარლამენტის ეროვნულ ბიბლიოთეკაში – გუდიაშვილის ქ. 7, თბილისი.

რუსეთის მერიის – კოსტავას ქ. 20, რუსთავი.

ახალციხის მერიის – კოსტავას ქ. 18, ახალციხე.

შეკითხვები და კომენტარები უნდა მიეწოდოს ბაქო-თბილისი-ჯეიჰანის თბილისის ოფისს ან გაეგზავნოს „საერთაშორისო საფინანსო კორპორაცია“ და „ევროპის რეკონსტრუქციის და განვითარების ბანკი“ მათი ინტერნეტ-მისამართების მეშვეობით (www.ifc.org or www.ebrd.com).

წიგნის თარო
ახალგაზრდა დიასახლისებისათვის და აწი მარტო მათთვის

ამასწინააღმდეგე წიგნის ბაზრობაზე გადაეწვი და თუმცა მოგვიანებით, მაგრამ მაინც დაერწმუნდი, თუ რა დიდებული საქმე გააკეთა გაბრუნებული სახლის მფლობელი „დედა“, როცა წიგნი „რჩევები ახალგაზრდა დიასახლისს“ არცთუ დიდ ბიუჯეტში (1000) და არც ძვირადღირებული, ეს სასარგებლო რჩევა-დარიგებები კრებული, ვფიქრობთ, კარგ დახმარებას გაუწევს არა მხოლოდ ოჯახის უღელში „ახლადმებრუნებულ“ ახალგაზრდაებს, არამედ საოჯახო საქმეებში, პირველ რიგში, ქართულ სამზარეულოში უკვე დაბრუნებულ ქალბატონებსაც. ყოველ შემთხვევაში, ასე მითხრა ჩემმა ერთმა ნაცნობმა ახალგაზრდა დიასახლისმა – დედამამამ არ დაშავდა, თვითონ დაიწყო ამ წიგნის კითხვა და იქ ამოკითხული რჩევები აქეთ შემომიბრუნაო.

როგორც თავად წიგნის შემდგენელნიც გვეუბნებიან (სამწუხაროდ, არ ჩანს, თუ ვინ გაისარჯა მისი შექმნილი სახელი), „ბევრი საინტერესო და მოგვიწონი მოულოდნელი მეთოდი არსებობს კერძის მომზადებისა. ამის ცოდნა, ალბათ, ყველა დიასახლისს გამოადგება“.

სწორედ, რომ აქ ამოკითხული რჩევები ნამდვილად დაეხმარება დიასახლისს, სწორედ წარმართის საოჯახო საქმიანობა, შეარჩიოს პროდუქტების მომზადების, შენახვის თუ დამუშავების მისთვის ხელსაყრელი მეთოდები, რაც მთავარია, სწრაფად და გემრიელად მოამზადოს ესა თუ ის კერძი. ალბათ, თავადაც დარწმუნდებით ამ რჩევების სარგებლობაში, თუ წიგნის სარჩევის მცირეოდენ ამონარდს გაეცნობით: „როგორი ჭურჭელი გამოვიყენოთ“, „როგორ მოვაცილოთ ჭურჭელს უსიამოვნო სუნი“, „პროდუქტების შენახვა, დამუშავება და მომზადება“, „როგორ გავაუმჯობესოთ პროდუქტების ხარისხი“ და, თუ ყოველივე ამას დაემატებთ, რომ ცალკე თავები აქვს მიძღვნილი რძისა და რძის პროდუქტების, ხორცის, კვერცხის, თევზის, ბოსტნეულის, ფქვილის ნაწარმის, ჩაის, კაკოს, ყავის და ა. შ. მომზადებისა და მართების წესებსაც, ვფიქრობთ, მეტი კომენტარის საჭირო აღარ იქნება.

დანიარჩენი კი ისევ თქვენმა დამოკიდებულმა, ჩვენი ძვირფასო დიასახლისებო!

ვალიკო სიმონიშვილი.

ნარკვევი
აჭყვისთავი

სულიკო რომანაძე და რემო ხაბაძე გადასაგდებ ავტომანქანას ისე შეაკეთებენ, ქარხნიდან ახალგაზრდასა და გვერდობაში. რადიოელექტრონიკის სპეციალისტია ფიზიკის მასწავლებელი ამირან რომანაძე, ქვისა და ხის სახლების ცნობილი ოსტატებია ილია და მისი ვაჟები, თამაზ რომანაძე... დიდოსტატურად ამხნებენ სხვებიც. აჭყვისთავში ყველა სახლი იქაური ოსტატების აშენებულია. აჭარის ავტონომიური რესპუბლიკის არქიტექტურის თავეტის, პროფესორ დავით კომახიძის რთული საოსტატო საქმე თუ გამოუჩნდა, მოხელეები აქედან მიაყვას. საქართველოს მეცნიერებათა აკადემიის წევრ-კორესპონდენტმა სახლი იქ, თანასოფელ ოსტატებს ააშენებინა, მათზე ლამაზად ვერაფერ დადგამსო.

აჭყვისთავში ყაჭის პარკიდან აბრეშუმის ძაფის გამოყვანი სპეციალისტებიც არიან – საღებავის დამზადებაც იცის, ნაცრისძალის გაკეთებაც ყველა ქალს ესწავება. ლამაზი გოდრებისა თუ გილდების მოქსოვა-მოწვნა იცის თხილის ხის ტექნიკაგან. აჭყვისთავში სახერხი საამქროც აქვთ, პურიც ხევენ, სამკერვალოც არის, საპირიკმახეროც და ფეხსაცმლის სახელოსნოც, საფერწლო პუნქტი, მაღაზია, ყოველდღე დალის ავტობუსი...

ასეთი ლექსიც გამოგონია. „...ნილო მუჰაჯირად მიდის, ჭახათს ატკივდა მუცელი, აჭყვისთავი მაშინ წავა, წყავს რომ გასცივდა ფურცელი...“ აჭყვისთაველი პოეტის ხუსეინ ხაბაძის ნათქვამია, ამ კაცმა დაწერა პირველი წიგნი მუსულმანურ საქართველოში... ავტორია დასურათხატული ქართული ანბანისა, სურდა, ყველას მშობლიური წერა-კითხვა ესწავლა. არა, მუჰაჯირად აქედან არავინ წასულა. აჭყვისთაველი ხუსეინ ხაბაძე, კინგრიმის ხეობის მამასახლისი უსუფ კომახიძე (სამამასახლისო აჭყვისთავში იყო) და ჩაქვიდან ხუსეინ ბეგ ბეგინი მუჰაჯირობის საწინააღმდეგოდ დადგნენ. არა, აჭარა არ უნდა დაცარიელებულიყო! ხუსეინ ხაბაძეს სწვევია ცნობილი მაქარა ჭიჭინაძე. მისი წიგნიც გამოუცია 1913 წელს. ამ პაგარა სოფელს საქართველოს მწერალთა საერთო ეროვნული კავშირის სახით ეროვნული კავშირის სახით ეწოდა, რამდენიმე აკადემიკოსი, მეცნიერებათა დოქტორი, პროფესორი... ასეთია აჭყვისთავი, ეს პაგარა, ციფქა სოფელი.

ზაბდრო რომანაძე. ქ. ბათუმი.

ალიართალი — ბალიართალი

თითი — ფლაგში

ჩემი სუფრამე გვერდით ჩემი ხნის მამაკაცი მომიჯდა. ღვინის დასხმა დაეპირე. ჭიქა გვერდზე გასწია და შეხვეული თითი მიჩვენა, წავიჭერი, დალევა არ შეიძლებაო.

ძმარი

მამაღამ საღვთობის წარმოქმნა და ჭიქა გამოცდა. დაიჭყანა, ეცყოლა, ღვინო არ მოჭყანა. მესამე ჭიქამდე გაუძლო, მერე დასახლხის მოიხმო და რაღაც უთხრა.

ლაგაზიძე

სადა ცხოვრობს?

სოფელი ალვანი ნახვისთანავე ძალიან მომეწონა. მომეწონა დაგეგმარებით, ფართო, სწორი ქუჩებით, რომლებიც ერთმანეთს კვეთდნენ და სოფლის გაღმა-გამოღმა მიემართებოდნენ.

მაგრამ, თურმე, ყველაზე იდეალურსაც აქვს თავისი მინუსი: ნუნუგადაკრულ ბევრ თუმს უჭირდა საკუთარი საცხოვრისის მიგნება, რადგანაც ქუჩებიც და სახლებიც სულ ერთმანეთის გაღანაჭერი იყო.

დამთვრალა, ერთხელაც, ლაგაზიძე და პირველივე შემხვედრს აჩერებს:

— ლაგაზიძე სადა ცხოვრობს? უყურებს გაოცებული შემხვედრი, უყურებს და ეკითხება:

— შენ თვითონ ლაგაზიძე არა ხარ?

— კაცო, იმას როდი გეკითხები, მე ვინა ვარ! მე გეკითხები, ლაგაზიძე სადა ცხოვრობს-მეთქი! — გაჯავრდა ლაგაზიძე და არეული ნაბიჯებით გაშორდა.

მიშველა!

რაღასაც ვწერ ერთ ჩია, გალერულ კაცზე. საფრთხობელას რომ შემოსავენ, განსაცემელი სწორედ ისე ადგა განზე. თვალწინ მიგრილაღებს, მაგრამ შესაფერისი ფერ-უმარლის მოძებნა მაინც მიჭირს — დაე, როგორსაც მე ვხედავ, მკითხველმაც ისეთი დაინახოს! რაღაც ერთმანეთს მაინც ვერ ეწყობა, რადგან ისე არ გამოდის. ნეტავ, ჩემი ენავემბატი სოფელი როგორ მოიქცეოდა? იქ ხომ სულ მშობით ლაპარაკობენ!

და უეცრად გონება გამინათდა. გამახსენდა, რომ ერთხელ კრუხი-პალომ როგორ იხუმრა სწორედ ისეთ „საფრთხობელაზე“:

— ნახე, ნახე, მშვენიერად თოხის ტარით არ არის გამამშრალი?

რომ დავეკვირდი, ცამდე მართალი იყო. საიდან მოიგანა ასეთი მუსტი შედარება?

თუმცა, რა არის გასაკვირი, ხალ-

ხური სიბრძნე ხომ ამოუწურავია? საკმარისია ყური ფხიზლად გვეჭიროს, ხელი მაგრად ჩაავლო და მორგებულად გამოიყენო!

მაწონი შესჯავრდა

— სვლენიანსამის წუნკალი უსწავლებია, თუ გინდა, გაბმულ სმაში ღვინო კარგად აიტანო, მაწონი უნდა დალიო. ერთხელაც, თურმე, ჩვენი სვლენიან ქორწილში თამადად მიიწვიეს. დასახლხის წინასწარ გაუფრთხილებია, რო დატიახებ, მაწონი მამომიგანეო. ღვინო უკვე ყელში უყიპყიპებდა. იფიქრა, ეხლა კი ღვინო და დაიძახა:

— დარო, ჩვენ რო ვიცით, ის მაიგანე! დარომაც არ ალოდინა. მაიყუდა სვლენიან და ქილაი ძირი გამაჩინინა. ხუთ წუთსაც არ გაველო, სუფრა ნაჭამ-ნახვამით გადააფერადა... იმი მეგრე მაწონ ალარ ეკარება...

სასჯელი

— მისულა, გოგო, ერთხელ მაგის მთვრალი ძმარი ეკლესიაში და სანთლის ალზე სიგარეტისთვის მოუკიდებია. მღვდელს შეუწურია და დაუწყველია... ჯერ იყო და ქმარმა ლესა

ციხე, — იცი, რამეც, ეხლა კიდევ მას მესამედ მოსწყდა მუცელი...

ზუთნიც

უენი იყოს, ნიზილაღაც!

— ძამომის კისერი გადავიღე — მიყვარს! — კაი გრძელი კისერი იყო, მთელი საღამო მეყოფოდა თავმესაქცევად. თამადა ჩემთან გადმოვიდა ალავერდს. ჭიქას ხელი დაეხვედა და წამოვდექი. მაგრამ გაეახურე, იგრე გაეახურე, თამადამ ერთი ორჯერ შემომიბღვირა. დაელო! დაეჯექი და... საღამო ჩემი კისერი! ვეძებ, ვეძებ, ხან აქეთ ვიყურები, ხან იქით. მამაკაცი ჩუმიად ხეივანივით.

— რას ეძებ? — ისე მკითხება, ვითომ ბაბიურში არ არის.

— კისერი რა იქნა?

— შე კაი კაცო, აბე მუთხი, ხიზილაღა, ხაშლაღა! რა კისერი ავიტყვავ? ელაპარაკე ახლა ამას! რა ჩემ ფეხებზე მინდა მუთხი და ხიზილაღა! მე ქათმის კისერი მინდა, მორჩა და გათავდა!

არსენა

სუშრას ხუთი ვუვივართ, საღ იყო და საღ არა, ალიხანა გამოგვეჩინათა. ის ამ ოჯახში შინაურივით არის. დასახლხის უკვე მოაქვს თუფი, ჭიქა და დანა-ჩანგალი.

ალიხანა ცოცხად დარაფეთია. არსენას ლექსი იცის, ისიც რამდენიმე სტროფი. ნუნუა გვინში რომ შეუღიგინებს, მაშინვე წამოიწყებს.

„შაირ სიგყვით მესტვირემ, ღმერთი მაღალი ახსენა“

და არეულ-დარეულად მყვება არსენას საგმირო ამბავს. ბოლოს დასრულებს დაამბავს:

— აბა, საღა არიან თქვენი მშვენიერები? აღარ არიან!

— იქვე მასპინძლის ხუთი ოღე წლის შევიღივებო და განგალებს. ცოცხა ხნით გაუჩინარდა, მერე ჯოხის ცხენზე ამხედრებული ჯოხისავე ხმლის ტრიალით შემოგვეჭრა და დაგვეწყვილა:

— არსენაა ვარ, არსენა!

სათადარიგო ბორბალი

მეჩქარება, მეჩქარება! ბარჯისხევეს გამოცედი თუ არა, გმის პირზე გაჩრებული „მოსკვირის“ პატრონმა ხელი ამიწია. მოშორებით, მგვერდში, ბავშვები იქექებოდნენ. იქვე ქალი უხერხულად აგმულიყო.

მანქანა გაეჩქარე.

— თუ ძმა ხარ, საბურავი მათხოვე, პირველივე სახელოსნოსთან დაგიბრუნებ...

მეც ძველი სათადარიგო ბორბალი მაქვს. ყოველივე შემთხვევისთვის მიგდია საბარგულში, მაგრამ რაც არ უნდა იყოს, კაცს გაჭირვებიდან ამოიყვანს.

— ამის მეტი არა მაქვს...

— პოდა, აქ არა ვართ? უკან გამომყვით და...

ჩავსხელით ჩვენ ჩვენს მანქანებში. იმან მაშინვე დაქოქა, მე — ვერა, „მოსკვირი“ კი თანდათან მოშორდებოდა.

როდის-როდის ავამუშავე მოტორი. თბილისში ისე ჩამოვედი, ნაცნობ-უცნობი „მოსკვირისთვის“ თვალის არ მომიკრავს...

შაშა და კოლა

— პაპაჩემ სოსო ერქვა, მამაჩემსაც. მეც სოსო მქვია და ჩემ შვილსაც. შვილიშვილსაც ეს სახელი დე-

ვარქვით. ჩემ მეზობელს, კოლას, ეტყობა, ძაან მოეწონა ეს სახელი და თავის შვილიშვილს იმანაც სოსო დაარქვა. მაგრამ სოსო არც იმი პაპაი ერქვა და არც მამაი. გამოდის ერთხელ კოლა ეზომი და ბაღს ეძახის:

— შოშო, შოშო, შადა ხარ, ბიჯო! ბრაზი მამივიდა და ვეუბნები!

— შე ვირისთაო, თუ „ს“-ს თქმა არ შეგეძლო, დაგერქვია შაშა და შაშა და კოლა იქნებოდი!

ამის მთხრობელი გულიანად იცინის და გვეკითხება:

— შაი, არ უნდა მეთქვა? შა, არ უნდა მეთქვა?

ხიბას ხახვი და ნიორი

— ყელს გამოვიჭრი, თუ ხიბას ჯიბეში ხახვი და ნიორი არ ედოს, — ყურში მიჩურჩულეს გუმარი პაპა.

— რად უნდა?

— სალაყოზე დიდი ქვა რო გდია, ხო იცი. როგორც კი ორიოდე კაცი მოგროვდება, ხიბა ჯიბიდან ხახვსა და ნიორს ამოიღებს, ქვაზე დაალაგებს, თქვენც დაამბავთ რამე და ვიპურმაროლოთო. მერე ვის ღვინო მოაქვს, ვის არაყი, მყავე და მწარე. ისეთი სუფრა გაიშლება ხოლმე, შენი მოწონებული...

— ხიბავ, ხახვი არა გაქვს? — მივუბრუნდი ხიბას.

— ჩემი თავი გენაცვალოს, როგორ არა მაქვს! — ჯიბეში ხელს იყოფს და მუჭით ხახვის თავებს მაწვდის.

გულიანად ვიცინი.

— მაგის ოინებია, რაღაა გითხრა, — თითით გუმარი პაპაზე მანიშნებს და თავს აქნევს.

ბოცანა

მბსოს ღვინო და დროსტარება ქვეყანას ურჩევია. ერთხელ მოყვრებში წასულა. დაფხავებულ „ჩიგულში“ საფურავით სავსე ოცლიტრიანი გვერდით მიუღებამს, ცოლი კი უკან დაუბრძანებია.

— მოვეხვიე თუ არა, ბოცა წაიქცა. საჭე სუღამა ვიყავი, ბოცასა ვგაბე ხელი და გადავეყვიე კიდეც თხრილში! ცოლი წივის და კივის, მიშველეო. მაგი დარდი მქონდა? ბოცაი უგურიალადი, ხო არ გაგყდა და არ დაველუქე-მეთქი, — ჰყვებოდა მერე მახო.

პოდა, მიაწვებს კიდევ მარკასავით „ბოცანა“.

ჩანთები მანდ არი?

მანდარი მამით ობოლი იყო. დედამისის ძალიან რომ გასჭირვებია, ცოტათი ნეღლი ლობიო დაუკრეფია და ქალაქში წაუღია, იქნებ ორიოდე გროსს გამოვრჩე, ბაღლები შევმოსო. ბიჭიც თან წაუყვანია. ვაგონში აღვსივით ერთად ვერ უნახავთ და ცალ-ცალკე დამსხდარან. სონა ძალი შვილს წარამარა გასძახებდა:

— ჩანთები მანდ არი?

— აქ არი! — პასუხობდა ისიც.

ამ გადაძახილ-გადმობხილში მატარებელმა კარგად გაიმანძილა. დაიხედა მანდარიმ ძირს და... საღამო ჩანთები! აუწანავთ!

მეღსახელი კი დღემდე შემორჩა.

დემოსტენე და სარო

დემოსტენე ველისციხელია. ენაბრგვილმა ინსტიტუტი როგორღაც მოახლაფორთა, მაგრამ სამსახური ვერ იშოვა. იქნებ სკოლაში მაინც

მამასწავლებლო, განათლების განყოფილებაში წასულა. წინ ბეჭმრუდ სარო შემოჰყვია. საით გაგიწვიეთ? — უკითხავს საროს.

— განათლების განყოფილებაში. იქნებ გააკვეთილები მამცენ.

— მერე, ოთხმოცდაათწუთიანი გაკვეთილები უნდა ჩააგარო?

დემოსტენე დაბოღმულია. შენ საღაა მიდიხარო, — ახლა იქით უკითხავს. პასპორტისთვის სურათი უნდა გადავიღო, — უპასუხნია საროს.

დემოსტენეს თვალები გაბრწყინებია:

— მერე, კუმიანი რო ხარ, როგო უნდა ჩააქრა, შა?

ელგუჯა ლეზანიძე.

მსოფლიო შტრიხები

როტორუ

ცელე-სერიალებში

შემოქმედებული კინოსერიალებით გატაცებულმა ბრაზილიელმა მარტინელა დელამ გერმა ენანსმა გადაწყვიტა, თავისი ცხრა წლის გოგონასათვის დაემტკიცებინა, რომ მამამისი სწორედ ის კაცია, ვისმაც მისთვის ბეგერი რამ უამბია. თავად თავისი ყოფილი თაყვანისმცემელი კი დაარწმუნა სათანადო ანალიზების გაკეთების აუცილებლობაში.

სწორედ იმ „საპნის ოპერებისა“ არ იყო, მოხდა უცნაური რამ — ანალიზებმა აჩვენეს, რომ არც ერთ მშობელს გოგონასთან არავითარი დამოკიდებულება არ გააჩნია, ორმა განმეორებითა გამოკვლევებამ დადასტურა, რომ შეცდომა გამორიცხვია.

როგორც ჩანს, ბავშვი ჯერ კიდევ სამშობლოში შეცვალეს და სხვა ახალშობილი აერიათ. ისე რომ, დედამ დიდი თავსატეხი გაიჩინა.

აბა, ცხრა წლის შემდეგ ვინ მიანებებს სიმართლის გამაგებლს?

ყბედყრებებს ვადაყრილი ბედნიერი

სორმარბომის მოქალაქეს, 74 წლის ფრენკ სელაკს თითქოს ბედის არ სწყალობდა — ის შეიღჯერ მოხვდა სერიოზულ კატასტროფაში, მაგრამ, საბედნიეროდ, მუდამ უვნებლად გადარჩა.

პირველად ფრენკი სასწაულად გადარჩა 1962 წელს, როდესაც მატარებელი, რომლითაც ის მიემგზავრებოდა, ლიანდაგებს ასცდა და მდინარეში გადავარდა. დაიღუპა 17 კაცი. შემინებულმა ფრენკმა კი როგორღაც ნაპირამდე გასცურა. ერთი წლის შემდეგ 19 აბა-მიანი, რომელთა შორის სელაკიც იყო, თვითმფრინავიდან გადმოვარდა, ყველა დაიღუპა ფრენკის გარდა, რომელიც თავის შეინში ჩავარდა. ამის შემდეგ კიდევ რამდენჯერმე მოხვდა ავტოავარიში, იწვოდა, იხრბობოდა, მაგრამ მუდამ უვნებლად რჩებოდა.

და აი, ბოლოს ბედმა გაუღიმა, ლატავიაში ჯექ-პოტი — 900 ათასი დოლარი მოიგო.

ის საბოლოოდ დარწმუნდა, რომ ღმერთი მის მხარესაა!

ახალი მსოფლიო რეკორდი

პრემიერის ცნობილმა ოსტაგმა, ჩელაბინსკელმა ანდრეი პგამკინმა მსოფლიო რეკორდი დაამყარა კარგის დასტის დამახსოვრებაში. ის 15 წუთის განმავლობაში დასტეჭროდა მის წინ განმული 100 კარგს, შემდეგ მაყურებლებისა და პროფესიონალი კრუპების მეთვალყურეობა დასახელება ის თანამიმდევრობა, როგორც ელგა კარგები.

ეს ახალი მსოფლიო რეკორდია, რითაც პგამკინმა აჯობა ინგლისელ ღნი ბუდას, რომელსაც კარგის დასამახსოვრებლად ადრე ნახევარი საათი დასტეჭროდა.

დემოსტენეს თვალები გაბრწყინებია:

— მერე, კუმიანი რო ხარ, როგო უნდა ჩააქრა, შა?

ელგუჯა ლეზანიძე.

